

LOVEC

glasilo Lovski zveze Slovenije



8 NOVEMBER 1969

Poštnina plačana v gotovini

Ponovno opozarjamo na OBVESTILO v 3. (junjski) številki 1969, na drugi strani platnic, da jubileje in osmrtnice za članke objavljamo le, če so dopisi žigosani in podpisani od lovske organizacije — sicer jih brez nadaljnjega odlagamo.

Uredništvo

MALI OGLASI

Lovci pozor! Prodám dva lepa, dva in pol meseca stara resasta istrijanca, starša z odlično in prav dobro telesno oceno ter odlična goniča. Tavčar, Sp. Luša 5, p. Selca.

Prodám psičko, resasto terierko, leto staro ali zamenjam za psa terierja. Albert Ogris, Zg. Legen 45, p. Slov. Gradec.

Prodám brak-jazbečarja, tri leta starega, s prav dobro oceno. Janez Klun, Gorenja vas 74, p. Ribnica.

Prodám 4 mesece staro lovsko terierko. Polde Gril, Postojna, Globočnikova 6, telefon 21-335.

Prodám 4 leta staro psico špringer španjel, z odličnim uspehom na tekmi in dva 3 mesece stara mladiča (psička in psiček) špringer španjela ter boroveljsko bokarico 16 × 7,65 R. Franc Podvratnik, Velenje, Čopova 12.

Prodám 4 mladiče, ptičarje nemške rasave, poležene 18. julija 1969. Tine Gubanc, Mengeš, Tomšičeva 11.

Prodám izredno lepo kredenco, 70 × 210 × 295 cm, za lovsko dvorano, slog »altwien«. Ogled: Lj., Dalmatinova 9/I.

Prodám 3 leta starega brak-jazbečarja z dobro oceno in 4 mesece starega posavskega goniča. Milan Ložar, Vinje n. h., Dol pri Ljubljani.

Prodám 3 goniče: 1 posavko, staro 18 mesecev in 2 resasti istrijanki, ena stara 8 mesecev, druga šest let, z dobro oceno. Jože Ržek, Srednja vas 17, p. Poljane.

Izginil je 2. avg. iz Vojnika pri Celju 8-letni nem. kdl. ptičar, rjav, z imenom Živko. Javite proti nagradi na: Ivan Samec, Vojnik, nova hiša.

Prodám boroveljsko bokarico brezpetelinko z menjalnimi cevmi 16 × 16/70 mm, 16/7 × 65 R s Zeiss daljnogledom plave optike 4 × in 16/7 × 65 × 70 R s Zeiss daljnogledom, navadna optika 4 ×. Ivan Zagode, Brežice, Usnjarska pot 1.

Prodám lovski karabin 6,5 × 57 s strelnim daljnogledom 4 × 32 Zeiss. Jože Rački, Ljubljana, »Ura«, Prešernov trg 1.

Odpeljan je bil 24. sept. t. l. iz Ivančne gorice brak-jazbečar, jelenje rdeč. Najditelj ali kdor bi kaj vedel o psu, naj sporoči — proti nagradi — Viktorju Bavdežu, Šentvid pri Stični.

Zgubila se je 4. sept. t. l. v Šentjurju pri Celju psička, nem. prepeličar, poležena 21. 4. 1969, rjava, po trebuhu bela, z imenom Juna. Najditelj naj javi na: Dr. Anti Svetina, Šentjur pri Celju.

export

metalka

import

Ljubljana, Dalmatinova 2

Prodaja, uvaža in izvaža

Izdelke metalurgije in kovinske industrije, izdelke elektroindustrije, izdelke iz gume in umetnih snovi, gradbeni material, rudnine

Zastopa inozemske firme

slovenija  avto

LJUBLJANA, PREŠERNOVA 40

Export - import
in zastopanje tujih firm

Trgovina na debelo in drobno
z motornimi vozili,
gradbenimi stroji,
servisno opremo,
bicikli in vsemi pripadajočimi
nadomestnimi deli

Servis in remont
za motorna vozila

Predstavnštva:

Beograd, Ul. 27. marta 34
Rijeka, Borisa Kidriča 58/a
Novi Sad, Trg Svetozara Markovića 5

Foto Blaž Krže: Enoletni medved s Kočevskega, težak okrog 80 kg. — Medved je zrel s 5–6 leti, doživi pa 25–30 let ter doseže tudi nad 300 kg teže. Medved je ena od naših prirodnih znamenitosti, saj je v Evropi ohranjen le na redkih področjih.



Lovec

glasilo Lovske zveze Slovenije LII. letnik št. 7 november - listopad 1969

Vsebina

Rastko Bradaškja	Viden napredek v odnosih	226
Francè Cvenkel	Na skupnih lovih	229
Blaž Krže	Medved v Sloveniji — da ali ne?	231
Alojz Černe	Novi načini krmjenja fazanov	234
Marijan Koritnik	Poljska jerebica	235
Peter Dobrila	Blažev Martin — IX.	239
Ivo Napotnik	S kamero na lov	241
Štefka Boljka	»Strelec«	245
Po lovskem svetu		245
Lovski oprtnik:	Bili smo gostje šentlenarških lovcev — Mirko Kumer	246
	Divjad v pretekli zimi — Lenart Zupan	246
	Mikca izpod Porezna — Tone Štajer	249
Vprašanja — odgovori:	Divjad pred železniško in avtobusno postajo v Ljubljani	250
Mladi pišejo		250
Lovska organizacija:	Odprtje lovske kočice LD Most na Soči	251
	Odlikovanja	253
Jubilanti		254
Umrli		254
Lovska kinologija:		255
Šaljive		260

»LOVCA« izdaja Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, Župančičeva 9. Izdajateljski svet sestavljajo: Rastko Bradaškja, predsednik, Francè Cvenkel, odgovorni urednik, Rado Cenčič, Janez Čop, Vladimir Pleničar, dipl. ing. Mirko Sušteršič, prof. dr. Stane Valentinčič. — Vse gradivo za objavo pošiljajte Uredništvu »Lovca« Ljubljana, Župančičeva 9, poštni predal 505, telefon 21-245. — Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Letni prispevek področnih lovskih zvez Lovski zvezi Slovenije, v katerem je vračunana tudi naročnina za »Lovca«, je po članu 35 din. Za člane družin, ki niso včlanjene v področne zveze, in za člane družin, katerih področna zveza ni član LZS, je letna naročnina 40 din; za inozemstvo 60 din; posamezna številka 3,50 din. — Cena malim oglasom za člane lov. organizacij, povezanih v LZ in LZS: do 15 besed 3 din, od 15 do 25 besed 4 din, od 25 do 35 besed 5 din; za vse druge dvojna cena. Male oglase je treba plačati hkrati z naročilom. — Ziro račun Lovske zveze Slovenije: 501-8-47/1. — Tiskala in klišee izdelala Tiskarna »Jože Moškrič« v Ljubljani.

Viden napredek v odnosih

Letos je bila po vrsti že 18. tradicionalna medpokrajinska konferenca predstavnikov lovskih organizacij mejnih območij Avstrije, Italije in Jugoslavije. To pot je bil prireditelj in gostitelj udeležencev Lovska zveza Slovenije, ki so ji to nalogo poverili udeleženci lanske konference v Trentu (Južna Tirolska oziroma Visoko Poadižje) v Italiji. Po predhodnih dogovorih je bila konferenca določena za 4. oktober v Ljubljani. Na predvečer, 3. oktobra, so se v hotelu Turist zbrali skoraj vsi udeleženci konference. razen nekaterih, ki so prišli naslednji dan.

Koroško lovsko organizacijo s sedežem v Celovcu so zastopali deželni lovski mojster, znani lovski strokovnjak zlasti za gamse in drugo veliko divjad, dr. Werner Knaus in njegovi sodelavci: okrajna lovska mojstra in direktorja Gustav Maier in Anton Köstinger ter gozdarski direktor, dipl. inž. Werner Niederer. Štajersko deželno lovsko organizacijo s sedežem v Gradcu sta predstavljala deželni lovski mojster dipl. inž. grof Hans Kottulinsky ter lovski mojster Karl Sedmak. Okrajno skupino Tirolske lovske zveze iz Lienza v vzhodni Tirolski sta predstavljala okrajni lovski mojster Josef Oblasser in okrajni glavar dr. Baumann. Provincijske sekcije italijanske lovske federacije pa so predstavljali: Bolzano, predsednik dr. Ludvig von Lutterotti, ki je poročal tudi za lovsko organizacijo Trento; Videm, predsednik prof. Antonio Zulian in tajnik Nereo Francovic; Gorico, predsednik dr. Luigi Luzzatto-Guerini in tajnik Adriano Miseri; Trst, predsednik dr. inž. Ernesto Avanzo, podpredsednik Egon Jensen in svetnik dr. Dino Perco.

Slovensko delegacijo so sestavljali predsednik LZS Rado Pehaček, podpredsednika dr. Štefan Šoba in Tine Remškar, tajnik Ive Krevs, član izvršnega odbora Rastko Bradaškja, strokovna delavca LZS, svetnik Veljko Varičak in Blaž Krže, Janez Čop, predstojnik odseka za lovstvo IGLGS, dekan biotehniške fakultete ljubljanske univerze prof. dr. Stane Valentinčič, ki je za konferenco pripravil obsežno strokovno in znanstveno utemeljeno poročilo o gamsji slepoti v Sloveniji.

Vsi udeleženci konference iz tujine so že zvečer dobili lične mape z dvema poročiloma LZS v svojem jeziku, mali lovski znak naše organizacije in še nekaj lovškega in navadnega turističnega gradiva s podatki o Ljubljani in Sloveniji ter seveda dnevni red konference.

V petek, 3. oktobra zvečer, je predsednik Rado Pehaček priredil gostom-udeležencem konference večerjo, naslednje jutro pa je v istem prostoru hotela »Turist« pozdravil vse udeležence in odprl konferenco.

Vse udeležene lovske organizacije so konferenci predložile pismena poročila o svojem delu v preteklem obdobju ter o stanju in gojitvi divjadi v svojih loviščih, o odstrelu in morebitnih boleznih, izgubah zaradi vremena in nesreč na avtomobilskih cestah, o varstvu divjadi in drugem, kar bi v zvezi z divjadjo in lovsko organizacijo utegnili zanimati sosede.

Pri tem je treba poudariti, da je letošnje poročilo slovenske delegacije kot še nobeno doslej obširno in točno obravnavalo ne samo tradicionalno plat stanja in gojitve divjadi, marveč je bila v njem po-

drobno orisana tudi organizacijska in znanstvenoraziskovalna dejavnost, naseljevanja novih vrst divjadi ali pomlajevanje obstoječih. Tako je v poročilu govor o naselitvi svizcev, o dopolnjevanju kolonij kozorogov in muflonov, o jelenjadi in medvedih. Gamsi in nesrečna epidemija slepote pa so bili obdelani posebej kot pomembna priloga glavnemu poročilu.

Poročilo je izredno zanimivo — verjetno za slehernega slovenskega lovca — ker na plastičen način prikazuje skoraj celotno delovanje Lovske zveze Slovenije (razen seveda čisto organizacijskih podrob-

nosti). Podatki o naselitvi svizcev, širjenju muflonov, povečanem staležu in razširjenem življenjskem prostoru kozorogov, o naseljevanju damjekov, rdeče jerebice in stanju druge divjadi ter o odstrelu in vlaganju v lovišča so izredno pestri in zanimivi, da bi jih z veseljem prebral vsak lovec. Nekaj tega gradiva bomo v »Lovcu« objavili še drugič, ko bomo rezultate gojitve in okoliščine pri nas primerjali s podobnimi razmerami in rezultati naših sosedov, predvsem v Avstriji, zlasti glede gojitve in odstrela jelenjadi.

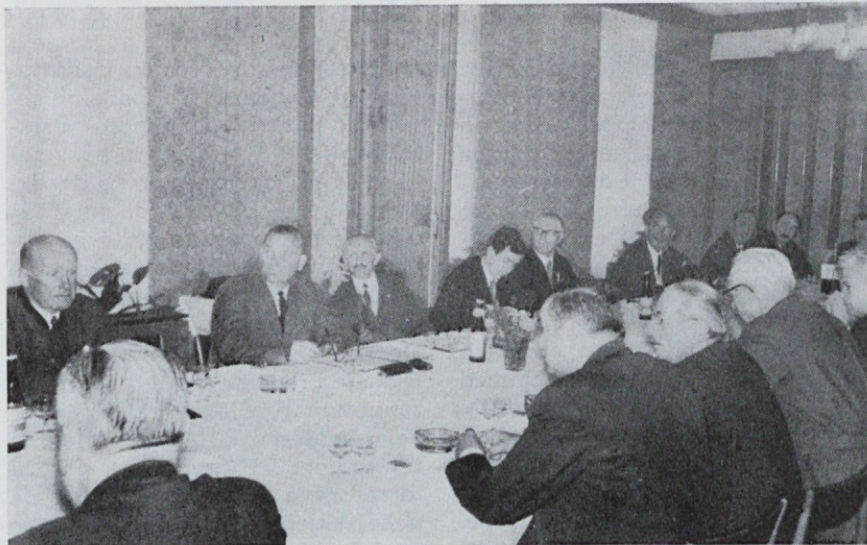
Poglejmo na kratko podatke o odstrelu v preteklem lovskem letu 1968/69, ki pravijo, da smo v gojitvenih loviščih in loviščih LD Slovenije — brez 3 lovišč LD, ki še niso članice LZS — uplenili 36 medvedov, 950 jelenjadi, 9 muflonov, 1024 gamsov, 12 351 srnjadi, 525 divjih prašičev, 45 405 poljskih zajcev, 14 planinskih zajcev, 173 velikih petelinov, 131 ruševcev, 1371 gozdnih jerebov, 103 kotorne, 74 329 fazanov, 10 892 poljskih jerebic, enega volka, 9049 lisic, 223 divjih mačk, 332 kun zlatic, 227 kun belic, 962 jazbecev, 24 vider, 1342 dihurjev, 320 prepelic, 1700 kljunačev, 564 kozic, 7624 golobov, 8032 grlic, 78 divjih gosi, 4982 divjih rac, 2 planinska orla, 3341 kraguljev in 2644 drugih ujed ter 52 309 vran, srak in šoj.

Na videz je to za naše razmere zelo veliko, vendar pa nas skoraj prevzame malodušje že ob bežni primerjavi odstrela divjadi v avstrijski deželi Štajerski s sedežem v Gradcu. Na manjšem prostoru so tam v preteklem letu odstrelili na primer 10 833 jelenov (več kot desetkratni naš odstrel), 3532 gamsov (tri in polkratni naš odstrel), 27733 srnjadi (precej več kot dvakratni naš odstrel), medtem ko je bil odstrel zajcev in fazanov približno enak našemu ali za malenkost manjši. Prekašajo nas tudi v odstrelu divjega petelina (581) in ruševca (490), medtem ko smo pri je-

rebicah spet približno enaki. Odločno vodimo edino pri odstrelu divjih prašičev in seveda medvedov, ki so v Avstriji strogo in trajno zaščiteni. Ponuja se ob teh podatkih in primerjavi kar samo od sebe vprašanje, kako je mogoča tako velika razlika predvsem pri odstrelu jelenjadi in srnjadi. Nam se zdi, da bi tolikšno število te divjadi do korenin oglodalo vse drevje in še kaj, pa zatorej že vnaprej slišimo naše gozdarje, kako se razburjajo. Gre torej za drug način gojitve, za naprednejše prijeme in načine, ki kljub velikemu staležu hkrati varujejo gozdove in nasade pred preveliko škodo. Prav razlika v teh rezultatih gojitve nasili, da se tudi mi ogledamo za naprednejšim načinom gojitve — v skladu z empiričnimi in znanstvenimi dosežki na tem področju v drugih deželah. Nekatere poskuse prav pri gojitvi jelenjadi in uravnavanju njenega življenja s pomočjo obor že začinjamo ter tako oživljamo eno koristnih izkušenj naših sosedov.

Ker so — kot rečeno — posamezne delegacije konferenci predložile napisana poročila, so se vsi le krajši čas zadrževali pri svojih razpravah, v katerih so predvsem komentirali najvažnejše postavke iz teh poročil. Že dr. Knaus je na začetku ugotovil, da so prav zaradi vsakoletnih lovskih konferenc treh mejnih dežel oziroma držav izredno napredovali odnosi v lovstvu na tromeji. Izrazil je željo, naj bi s takšnimi stiki nadaljevali in jih še poglobili. Izrazil je tudi svojo in drugih udeležencev konference zahvalo za ljubeznivi sprejem v Ljubljani.

Nato je načel problem gamsje slepote, problem medvedov na avstrijski strani Karavank, še prav posebno pa problem vedno gostejšega prometa na cestah, kjer so dnevno trčenja s srnjadjo in tudi jelenjadjo. Preseneča na primer podatek, da je na deset tisoč odstreljene srnjadi v preteklem letu



Udeleženci poslušajo izvajanje dr. Wernerja Knausa, deželnega lovskega mojstra in predsednika lovske organizacije v Celovcu. — Drugi in tretji zadaj z leve: podpredsednik LZS dr. Stefan Soba in predsednik LZS Rado Pehaček

končalo pod kolesi motornih vozil kar dva tisoč ali 20 odstotkov. Podobno je na italijanski strani na Goriškem in Tržaškem, kjer k temu tarnajo še o vedno pogostejših motoriziranih divjih lovcih. S problemom nesreč divjadi na cestah so predstavniki Štajerske ugotovili, da so s pomočjo postavljanja aluminijevih folij ob najbolj frekventnih avtomobilskih cestah na svojem območju uspeli znižati izgube divjadi za okrog 50 odstotkov.

V Avstriji je bilo nekaj primerov gamsje slepote v Karavankah, vendar ne v epidemični obliki. Avstrijski lovci so zelo hvaležni slovenskim, da so takoj podvzeli učinkovite ukrepe za omejitev in zatrtje bolezni, ki se je onstran Karavank najbolj bojijo.

Koroški lovci iz Avstrije so za rešitev nekaj konkretnih mejnih problemov predlagali poglobljene stike z lovskimi zvezami v Kranju, Celju in Mariboru. Konferenca je predlog povzela, Lovska zveza Slovenije pa je obljubila svoje posredovanje, kolikor bo to potrebno.

Predsednik štajerske lovske organizacije inž. Kottulinsky je prav tako govoril o izgubah divjadi zaradi cestnega prometa, načel pa je tudi problem prenaseljenosti srnjadi, zaradi česar so trofeje vedno slabše, pa tudi sicer ta divjad zdravstveno peša. Odločno se je zavzel, da je treba pri gojitvi srnjadi dosledno upoštevati le spolno razmerje 1:1, ker bo sicer v bodoče še slabše.

Avstrijska štajerska lovska organizacija je z izrednim zadovoljstvom vzela na znanje, da sta LZ Maribor in LZ Radgona pristali na njen predlog, da se bo lov na divje race na obmejnih vodah začel vsako leto šele s 15. avgustom. Vsi so ugotavljali nazadovanje staleža divjih petelinov in jerebic. Predstavniki tirolskih lovcev dr. Baumann je govoril o planinskih orlih, ki so njihov ponos in jih ljubosumno varujejo, čeprav s tem prihajajo v močna nasprotja s kmetovalci in oblastmi. Vsako leto dovolijo le odstrel največ štirih primerkov, ker ugotavljajo, da ta plemenita ujeda tirolskih gora in

Dolomitov že sama po sebi številčno upada.

Predstavniki lovskih organizacij iz Italije so prav tako navajali zanimive podatke o staležu, gojitvi in odstrelu srnjadi, za katero povsod ugotavljajo, da se je izredno razmnožila. Obžalovali so, ker je po drugi strani zdravstveno in kondicijsko slabša, predvsem pa ima slabe trofeje. Predsednik iz Gorice, dr. Luzzatto, je navajal podatke, da so v preteklem letu odstrelili 96 srnjakov, da pa je samo 15 med njimi bilo vsaj nekoliko primernih. Pri tem so se vsi pritoževali zaradi nesmiselne italijanske zvezne lovske zakonodaje, po kateri je v tej državi prepovedano streljati srne. Jasno je, da tako ni mogoče gojiti in mora nujno priti do zelo škodljivega spolnega razmerja. Upajo pa, da bodo v sklopu sprememb lovske zakonodaje v deželi Furlaniji-Juljski Krajini lahko uredili in odpravili tudi ta nesmisel.

Inž. Avanzo iz Trsta je navajal podobne podatke, hkrati pa se je z drugimi vred pritoževal zaradi hudega upadanja staleža poljskih jerebic in kotorn, medtem ko se stalež fazanov in tudi zajcev razveseljivo veča. Zamejci na italijanski strani so se pohvalili, da je viden napredek v lovstvu njihovega območja predvsem pripisati novim lovskim predpisom in odpravi prejšnjega neurejenega stanja.

Dr. Šoba je v imenu slovenske delegacije predložil konferenci nekaj zanimivih predlogov za razširitev dela konference v prihodnje; na tej podlagi ter na podlagi poročil in razprave je konferenca sprejela nekaj sklepov in stališč. Tako so med drugim soglasno ugotovili nesporno korist dosedanjih konferenc z vključno današnjo, ker niso omogočile le skupnega reševanja najrazličnejše lovske problematike, marveč posredujejo tudi koristno menjavo izkušenj stro-

kovnega in organizacijskega značaja ter utrjujejo in poglobljajo sodelovanje med lovsкими organizacijami ne glede na njihovo državno pripadnost. Zaradi tega je treba tudi v prihodnje nadaljevati s sodelovanjem v tej obliki in ga še razširiti.

Razširitev sodelovanja naj bi bila usmerjena zlasti še na uvajanje in usklajevanje sodobnih gojitvenih ukrepov, na povezovanje znanstveno raziskovalne in strokovne dejavnosti, na še tesnejše in uspešnejše sodelovanje na področju lovske kinologije, lovskega strelstva, na literarno publicističnem in založniškem področju ter na področju družabnih stikov in delovanja lovskih organizacij. Razen tega naj bi vzpostavili tesnejše stike med lokalnimi sosednimi lovsкими organizacijami posameznih predelov ob meji, da bi tako lažje neposredno urejali in usklajevali razna vprašanja operativnega dela, kakor so na primer odstrel, lovne dobe, skupno ocenjevanje in kategorizacija trofej, obravnavanje razmer v stičnih loviščih, odpravljanje drobnih napak in podobno.

Vse lovske organizacije, udeležene na konferenci, se bodo v prihodnjem letu, letu varstva narave aktivno vključile v splošno dejavnost za varstvo narave in bodo pri tem sodelovale zlasti pri razširitvi vzgojno-propagandne dejavnosti.

Konferenca je dalje ugodila prošnji Lovske zveze Madžarske, naj bi sprejeli v članstvo konference tudi lokalne madžarske lovske organizacije, ki mejijo na Slovenijo in avstrijsko Štajersko — s tem, da bodo prihodnje leto povabili predstavnike teh organizacij na konferenco kot opazovalce in se takrat dokončno pogovorili o njihovi vključitvi v članstvo. Sklep o tem bo mejnim madžarskim lovskim organizacijam posredovala LZS. Sprejet je bil tudi sklep, da je možno povabiti na konferenco tudi

Skoraj vsi udeleženci so obvladali dva in tudi tri jezike, tako da sta prevajalca imela lažje delo. Pri prevajanju je posebno pomagal predsednik provincijske sekcije italijanske lovske organizacije iz Bolzana dr. Ludwig von Lutterotti (stoji), ki perfektno obvlada italijanščino in nemščino



predstavnik druge organizacije in državnih organov, ki bi želeli njeno delo spremljati kot opazovalci, samo prek lovskih organizacij, ki so stalne udeležence konference.

Na predlog inž. Kottulinskyja je konferenca sklenila, da bo prihodnja, 19. medpokrajinska lovska konferenca mejnih dežel drugo leto v Gradcu v Avstriji.

Na konferenci so bili tudi opazovalci, med njimi predstavnik lovskega odbora pri provincijski državni upravi v Gorici, z naše strani pa sta konferenco spremljala v imenu zainteresiranih lovskih zvez Kranja in Maribora naša znana lovska delavca Miloš Kelih in Otmar Cvirn.

Preden je predsednik Rado Pehaček zaključil konferenco, je predlagal, naj bi udeleženci z enominutnim molkom počastili spomin lani preminulega deželnega lovskega mojstra Štajerske (stalnega udeleženca prejšnjih konferenc) dr. Richarda Kaana, nato pa se je udeležencem zahvalil za sodelovanje in jih s toplim pozdravom povabil še na kosilo v hotel Union. Kosilo je udeležencem



Pomemben prispevek na konferenci je bilo pismeno poročilo in ustno dopolnilo dekana biotehniške fakultete ljubljanske univerze, prof. dr. Staneta Valentinciča (stoji) — o gamsji slepoti v Sloveniji

priredil Izvršni svet SRS, v imenu gostitelja pa je bil navzoč njegov član Jožko Štrukelj, ki je v svoji zdravici prav tako poudaril širši pomen takšnih in podobnih srečanj med sosedi.

Tekst in fotografije:
Rastko Bradaškja

v trebuh, drugi v brado. Gonjači so pomešani med strelce, ki njihovim psom stopajo na prste. Vodja lova govori, nekaj lovcev pa — kadi.

Naš način nošenja lovske puške je na levi rami s cevmi spredaj navzgor! Zlasti naj to velja, kadar nastopamo kolektivno. Če kdo hoče tudi v zboru z nošenjem puške izražati svojo popolno osebno svobodo, ni to samo nelepó, ampak lahko celo nevarno. Za vsak uspešen skupinski nastop — tudi lovski — je potrebna disciplinirana enotnost, ki se odraža tudi na zunaj. Več razlag je, odkod tak način nošenja puške. Utemeljena pa je tudi praktična plat. Manj gibov je treba in hitreje je puška z leve rame ob licu kakor z desne. Cevi spredaj so tudi bolj v očeh, kam so obrnjene, kakor zadaj. Če je puška na levi rami, je desnica — ki nam bolj služi kakor levica — prosta. Levici ostane le naloga, da drži za puško ob jermeniku — ne pa za ustje cevi, kar se tudi dogaja. Seveda, če vodi lovec psa, levica drži tudi povodec, če pes ni pripet ob lovčev pas, kajti razen

Francè Cvenkel

Na skupnih lovih

Pred menoj v uredništvu »Lovca« leži več neobjavljenih slik s skupnih lovov. Objavljene niso bile, ker bi bilo to sicer proti načelom lovske etike. Že itak nam včasih uide na strani našega glasila kak posnetek, na katerega so upravičene pripombe, zakaj naj bi torej še te slike nepravilno učile in vzgajale. Toda ob primerni razlagi bi bile tudi te fotografije poučne, saj so veren dokaz, da je v naših lovskih vrstah še mnogo takih, ki

prav malo ali nič ne vedo o lovskem vedenju, šegah in navadah. Oglejmo si samo tri od teh neobjavljenih slik!

Lovci in gonjači stojijo v zboru pred pričetkom brakade. Ker jih je veliko, so se postavili pred vodjo lova v dveh vrstah. Še čudno, da se niso zgrnili okrog njega v neurejeni gneči! Puške imajo na ramah vsak po svoje, eden na levi, drugi na desni, eden cevi navzgor, drugi v tla, eden obrnjene solovcu



Foto P. Adamič: V drugi pogon

lovskega znaka in lovske puške spada tudi pes na lovčevu levo, srčno stran! Ker so glede ravnanja z orožjem mnogi — zlasti bivši vojaki — drugače navajeni, se med lovom samim puška lahko sproščeneje nosi, upoštevajoč le splošna pravila o varnosti solovcev, sebe in tudi — puške. V strmem, spolzkem bregu npr. zavarujemo puško — zlasti še, če je na njej strelni daljnogled — tako, da jo nosimo položeno vrh ramena.

Ko vodja lova pozove »tovariši lovci, zbor«, navzoči ugasnejo cigarete in se postavijo predenj, če jih je manj — v eno vrsto, če več — v dve vrsti. Medtem, ko vodja govori, mu navzoči ne segajo v besedo. Pri pripravi za večji skupni lov pa se rado kaj prezre ali pozabi, zato lovovodja na koncu svojih navodil vpraša, kaj komu ni jasno ipd. Tedaj je torej priložnost za vprašanja, pripombe itd. Ker imajo gonjači drugačno nalogo kakor strelci, je razumljivo, da se sami oziroma s psi ob levi

nogi postavijo v zboru skupaj, in sicer na levo krilo oz. desno v zbor pred stoječega vodjo.

Druga slika. Lovci prihajajo po pogonu na zbirališče. Eden med njimi nosi zajca, držeč ga za prvi nogi. Drugi ima fazana, stiska ga za vrat, da še mrtev zija. Nekaj lovcev in gonjačev že sedi in malica. Puške imajo prislunjene k drevesom, zraven so privezani psi. Kako nosimo uplenjeno divjad? Zajca nikakor ne za sprednji nogi. Ta navada je menda zašla k nam z zahoda in jo uporabljajo predvsem lovci nižje postave, ker na ta način dolžino zajca nekoliko skrajšajo, da se ne vleče po tleh. Kakšen je pa estetski videz divjadi v taki pozi, presodite sami! Za sprednji nogi ali za uhlje zajca primemo le takoj po uplenitvi, da mu izpraznimo mehur. Potem ga primemo za zadnji nogi, ki mu jih še prej zvežemo ali pa mu eno nogo nad stopalom prerežemo in drugo pretaknemo skozi zarezo. Taka je že od nekdanj lovska navada, ki ima tudi koristen pomen.

Na ta način se vsa kri v telesu odteka v sprednji, po kvaliteti divjačine slabši del telesa. Kri v mesu je namreč tista, ki se (pri daljšem ležanju) v mesu prva začne razkrajati. Zato ni bilo tako zelo napačno, da so nekoč starejši lovci vsaki večji dlakasti divjadi — tudi zajcu — takoj po uplenitvi še pred iztrebljenjem z nožem pustili kri. Napačno je tudi, da nekateri takoj po uplenitvi zajca ali drugo malo divjad stlačijo v nahrbtnik ali celo v polivinilasto vrečko, da se ja ne more ohladiti oz. da se hitreje pokvari (meso se vname). Razen tega tako »spravljena« divjad kaj hitro izgubi svoj estetski videz, medtem ko se na prostem ohlajeni divjadi dlaka ali perje lepo prilježe. Koliko časa je treba, da se divjad ohladi, je odvisno od letnega časa in vremena. Če nimaš zank, v katere bi obesil fazana, jerebico, goloba itd., potem jih ne drži za vrat, ker sicer izgleda, ko da divjadi nisi lovsko uplenil, ampak zadavil. Tudi za perut je ne drži, ampak za noge.

Prislonjena puška k deblu, zlasti če je zraven privezan pes, je lahko nevarna; mar se nikdar ne primeri, da lovec pozabi izprazniti puško, ko zapusti stojišče!? Ponočiti moramo pravilo, da je tudi s prazno puško treba ravnati kakor s polno. Ko pridemo na zbirališče, puško položimo na tla, ali pa obesimo primerno visoko od tal na dovolj močno vejo.

Mnogo je fotografij z nepravilno položeno divjadjo in s skupinami lovcev, katerih zadržanje je — da se milo izrazim — neprimerno. Oglejmo si le eno: Konec lova je in — pozdrav lovini. Zajci ležijo pred lovci v zmedeni vrsti, eni s svojo desno, drugi z levo stranjo navzgor, eni z glavami proti lovncem, drugi od njih. Divjega prašiča s smrekovo vejico v gobcu so postavili na vse štiri in ga oprli s količkom, lisico pa drži v naročju lovec s cigareto v ustih. Lovovodja trobi pozdrav lovini, nekaj lovcev je pokritih, nekaj odkritih.

Pozdrav lovini je podrobneje opisan v Lovcu št. 8/1968, vendar nekaj besed o njem tudi na tem mestu ne bo škodilo. Pozdrav lovini je sestavni del vsakega, še posebno večjega lova, četudi je plen skromen. Grda navada je, da nekateri lovci in gonjači s plenom vred še pred koncem zadnjega pogona zginejo »po francosko«. Če mora kdo res predčasno z lova, naj o tem lovovodjo obvesti že pred lovom. Ko vodja trobi po trikrat konec zadnjega pogona, hkrati vabi vse navzoče tudi k zboru ob lovini. Gonjači in strelci položijo uplenjeno divjad v vrste, brez izjeme z levo stranjo navzgor ter z glavami po možnosti proti revirju, kjer je bila uplenjena. Vsaka divjad posebej je v svoji vrsti po velikosti, npr. v prvi divji prašiči, v drugi lisice, nato zajci, potem pernata divjad. Če je plena malo, vso divjad lahko položimo tudi v eno vrsto, z desne v levo po velikosti (gledano divjad od zadaj): divjega prašiča, lisico, zajca, jereba

pred fazanom, čeprav je manjši, ker spada k veliki pernati divjadi. Veliki divjadi katerekoli vrste in obeh spolov položimo na njeno levo pleče »vejico divjadi«, veliki divjadi prežvekovalcem in gozd-nemu jerebu pa uplenitelj še prej, takoj po uplenitvi, vtakne v gobec ali kljun zadnji grižljaj. V našem primeru bo torej divji prašič z »vejico divjadi« na levem plečetu in brez zadnjega grižljaja v gobcu, jereb bo pa imel oboje. Taki so stari lovski običaji, ki so jih spoštovale generacije pred nami, in se jih držimo tudi mi!

Ko si lovci divjad ogledajo in se pogovore o lovu, lovovodja stopi na desno krilo položenega plena, tako da gleda vzdolž vrste divjadi, in zapove: »Tovariši, zbor ob lovini!« Levo od njega stopi vodja gonjačev ali kak drug lovec z rogom, obrnjen v isto smer kakor lovovodja. Strelci in gonjači ob povelju vodje lova utihnejo in se postavijo — enako kakor v zbor pred lovom — v vrsto ali dve vrsti v primerni oddaljenosti za vrsto oziroma vrstami položene divjadi, da so z njo vred obrnjeni v isto smer. Tedaj izkoristi priložnost vodja lova, stopi pred lovca v vrsti, ki sta uplenila npr. divjega

prašiča in jereba ter jima po znanim običaju izroči na svojem klobuku z levico »vejico plena«, z desnico pa jima seže v roko in čestita »lovski blagor«. Po možnosti ju prej primerno nagovori. Potem stopi nazaj na svoje prejšnje mesto in zapove: »Pozdrav lovini!« Vodja gonjačev oz. njegov namestnik zatrobi na lovski rog, v skrajnem primeru na puškino cev, melodijo Ob lovini — ali v primernih presledkih tri daljše zvoke, ki oznanijo čast uplenjeni divjadi. Po melodiji se vodja lova odkrije v spoštljiv pozdrav mrtvi divjadi, rekoč »lovski blagor«, in se zopet pokrije. Hkrati se odkrijejo in pokrijejo tudi vsi udeleženci lova ter odgovore: »Hvala!« Besede lovovodje in vseh drugih navzočih se v tem primeru nanašajo na divjad, češ njej gre zahvala za doživeti lovski blagor.

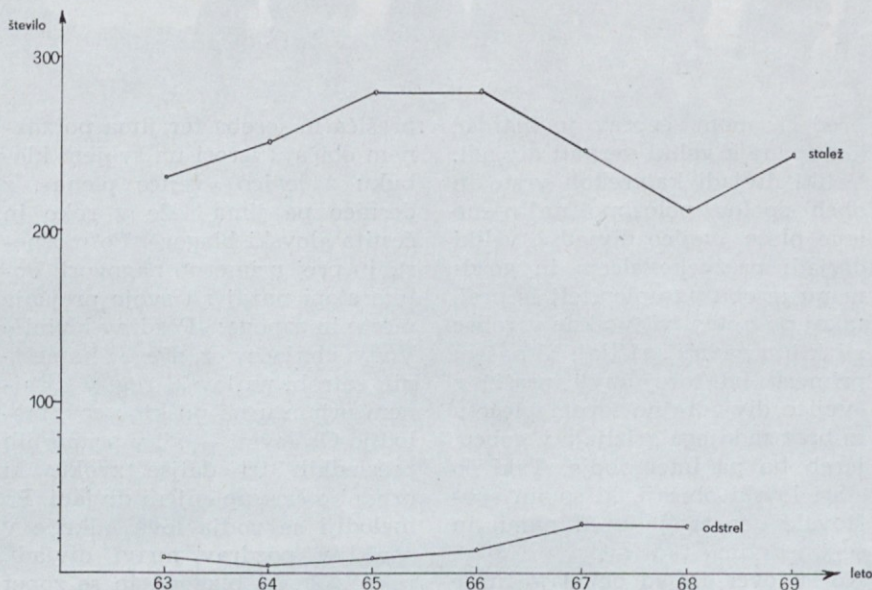
Skupni lovi, na katere nas vabi zlata jesen, bodo tem lepši, čim pravilnejši bo odnos do solovcev in divjadi, kar vse se zrcali v lovskih šegah in navadah. Ohranjanje in utrjevanje teh pa je tudi naročilo zadnjega občnega zbora LZS v njegovih »Smernicah in stališčih«.

Blaž Krže

Medved v Sloveniji – da ali ne?

Menim, da so se pri gospodarjenju z medvedom v zadnjem času pokazale tolikšne slabosti, da ne moremo mirno mimo njih. Ta ugotovitev se nanaša predvsem na lovišča lovskih družin. Odveč bi bilo razpravljati o vseh vzrokih, ki so privedli do tega. Gotovo pa je, da v mnogih vprašanih ni zadostne organizacijske in strokovne zrelosti.

Medvedov življenjski prostor obsega 10 do 30 tisoč hektarov, na kar seveda vplivajo še posebni prehrambeni pogoji bivališča, pogojeni z gozdnimi letinami in drugimi možnostmi prehrane sploh. Da bom nazornejši, bom navedel nekaj števil, kar je prikazano tudi grafično. Vidimo, da se prikazani stalež medvedov po podatkih lovskih družin giblje med 260



Stalež in odstrel medvedov v loviščih lovskih družin Slovenije

in 270 medvedi, ob neznatnem izvršenem odstrelu. Že na prvi pogled pa med podatki o staležu, odstrelu in prirastku po posameznih letih ni logične povezave, ker prirastek sploh ni očiten.

Po podatkih za lovsko leto 1966/67 je bil poprečni stalež medvedov v gojitvenih loviščih 1 medved na 1300 ha (GL ROG 1/800 ha, Zavod za gojitev divjadi »Jelen« Snežnik 1/1750 ha in Posestvo »Snežnik« Kočevska reka 1/1350 ha). V omenjenem lovskem letu so LD izkazovale skupno 243 medvedov spomladanskega staleža, v lovskem letu 1968/69 pa skupaj 210 medvedov, kar da tole poprečno gostoto:

LZ Bela krajina 1/700 ha,
LZ Kočevje 1/650 ha,
ZLD Ljubljana 1/550 ha,
LZ Novo mesto 1/500 ha,
LZ Notranjske 1/700 ha.

To so podatki, nad katerimi se lahko zamislimo. In kje tiči vzrok teh nesmiselnih pretiravanj? Je res vzrok samo nepoznavanje medvedovega življenja? Iz že navedenega je jasno, da je medvedov življenjski prostor večji od površine enega lovišča. Že skoraj vsaka lovška družina pa ima eno ali celo več mrhovišč. Po obiskih mrhovišč se pa ugotavlja tudi stalež. Že tu se

pojavlja osnovna napaka, da je en medved navadno večkrat štet.

Tudi občasne selitve medvedov za boljšo prehrano (Bela krajina — kostanj, vinogradi) vodijo do napačnih zaključkov in s tem do nepravilnega gospodarjenja. To trditev lahko podkrepim s podatki: LZ Novo mesto, ki izkazuje 1 medveda na 500 ha!

Lado Švigelj v svoji strokovno nepoprečni monografiji o medvedu navaja najugodnejši gospodarski stalež v osrednjih predelih 1—1,2 medveda na 1000 ha, v preostalih predelih pa 0,3—0,6 na 1000 ha, dejanski prirastek pa 10 %. To niso hišne številke, s katerimi sicer tako radi operiramo, pač pa izsledki desetletnih izkušenj in opazovanj. Če smo si edini v tem, da je gospodarsko znosen stalež medvedov dosežen in ob predpostavki, da so podatki o staležu točni, ne bi smel odstrel presegati prirastka. Predlog odstrela za lovsko leto 1968/69 pa je bil 61 medvedov ali 29 % (!) od pomladanskega staleža, v letu 1969/70 pa 73 medvedov ali 30 % od staleža. To je strokovno in lovsko-etično nevzdržno ter pomeni krepak korak nazaj. Rušimo tisto, kar smo desetletja skrbno čuvali in gojili. Ta pripomba naj

velja enako tistim, ki take predloge sestavljajo, še posebej pa tistim, ki jih potrjujejo oz. dajejo soglasje.

Zakon o lovstvu (Ur. list SRS 22/66) je medveda uvrstil med divjad z lovno dobo od 1. oktobra do 30. aprila na območju, ki ga je določil republiški sekretar za gospodarstvo. Izven tega območja pa medved ni zaščiten. Čeprav so bile meje tega območja določene v soglasju in na predlog lovske organizacije, pa je dosedanja praksa pokazala, da so meje območja preozke, saj je bilo v letu 1967/68 izven območja uplenjenih kar sedem medvedov in to v glavnem v poletnem času, ko uplenitev ni niti trofejno niti etično opravičljiva, čeprav ni protizakonita.

To vprašanje bo deloma rešeno tudi s postavitvijo žične ograje ob novi avto cesti Vrhnika—Razdrto. Vendar kljub temu menim, naj bi medved izven območja imel lovno dobo, proti izrednim škodam pa bi se morali zavarovati na primer s skupnimi skladi za plačilo škode. Zanimivo je tudi, da medved izven območja sedaj ne povzroča bistvenih škod, kar prej ni bila redkost. Kljub prenosu pristojnosti za potrjevanje lovskogospodarskih načrtov na občine (za LD), pa si je z omenjenim zakonom republika pridržala pravico za usmerjanje politike o gojitvi medveda s tem, da republiški sekretariat za gospodarstvo daje soglasje za tisti del lovskogospodarskega načrta, ki ureja lov na medveda (čl. 13). Menim, da tako soglasje ne bi smelo biti samo administrativno in strokovno neodgovorno, pač pa rezultat strokovne ocene in analize vseh sestavin, ki bi jih morali upoštevati pri gospodarjenju s tako pomembno divjadjo. Soglasje za tolikšni odstrel v letu 1968/69 to samo potrjuje.

Pred sprejetjem sedanjega zakona pa je bil medved trajno zaščiten divjad in je moral omenjeni sekretariat za vsak posamezen pred-

log odstrela izdati posebno dovoljenje. Navadno je bilo tako dovoljenje izdano ob upoštevanju mnenja Lovske zveze Slovenije in pristojne področne lovske zveze. Dovoljenje je »zaradi ljubega miru« dobila skoraj vsaka lovska organizacija, ker odstrel nikoli ni bil izvršen v dovoljenem številu, prvič zaradi tega, ker je bil odstrel z odločbo vezan na mrhovišče in drugič, ker je bil namenjen pretežno za inozemce, kar je realizacijo odstrela še bolj zavrlo.

Razmere pa so se spremenile. Odstrel medveda ni več vezan le na čakanje ob mrhovišču, pač pa je dovoljen tudi na zalazu, pogonu. Sedaj tudi že vse več domačih lovcev lahko pride do medvedje trofeje. Vse to je vodilo do tega, da se je odstrel medvedov v zadnjih letih potrojil. Ali je to prav?! Mnenja so deljena, kakor vedno. Zlasti tisti, ki si čimprej žele medvedove trofeje, se kratkovidno zavzemajo za čim večji odstrel z utemeljitvijo o preveliki škodi, ki naj bi jo medved delal na polju in divjadi. Občinam pa tudi ni treba dvakrat reči, pa raje povišajo kakor znižajo plan odstrela. Sicer pa nas tudi to, ob takih poročilih o staležu in nekaterih novinarskih racah o medvedu, ne sme preveč čuditi. Občina Kočevje je baje celo predlagala, da na njenem območju medved ne bi bil zaščiten. Vsa čast izjemam, ki pa žal pravilo le potrjujejo!

In še nekaj podatkov o škodi:

Podatki o škodi po divjadi se žal vodijo skupno za medveda in divje prašiče in ločeno od škode po drugi divjadi. V lovskem letu 1968/69 je bila po posameznih področnih lovske zvezah izplačana škoda po divjadi, kakor navaja tabela.

Odstotek je po posameznih področjih različen, najnižji pa je v področjih, ki so po zatrevanju nekaterih najbolj ogrožena. Vendar pa odstotek izplačane škode po divjadi niti v enem primeru ne



Foto S. Lenardič: Kaj bo z menoj?

Lovska zveza	Plačana škoda din	Od tega po medvedih in divjih prašičih v %	Po drugi divjadi v %	Plačana škoda od skupnih izdatkov v %
Bela krajina	793,95	27,0	73,0	0,7
Kočevje	48 670,73	57,5	42,5	18,5
Ljubljana	46 898,85	77,4	22,6	5,3
Notranjska	23 496,85	16,7	83,3	10,7
Novo mesto	5 313,20	59,5	40,5	1,7
Postojna	12 493,30	17,0	83,0	2,7

presega tako imenovanih »raznih stroškov«.

Seveda so ta razmerja znotraj posameznih zvez spet zelo različna, saj na področju nekaterih lovske družin škoda od divjadi presega kritično višino in ne povzroča samo materialne, ampak tudi politične probleme. Temu bi se lahko izogibali predvsem s pravičnejšim plačevanjem škode, deloma tudi iz posebnih skladov, iz katerih bi krili primere takih ali drugačnih izrednih škod od divjadi. Menim, da bi moral v Sloveniji obstajati sklad za škode od divjadi, ki bi lahko v izrednih primerih priskočil na pomoč ogroženim organizacijam. Po enotnem, ustaljenem načelu bi morale v ta sklad prispevati vse organizacije, ki gospodarijo z medvedom, tudi gojivna lovišča. Solidarnost lovske

organizacije bi morala biti izražena tudi v razumnem prelivanju sredstev in ne le v načelih ter ozkih lokalnih pojmovanjih. Seveda pa bi ob tem morale tudi lovske organizacije same iskati svoje notranje rezerve, ki so predvsem v doslednem vnovčevanju uplenjene divjadi po dnevni tržni ceni, v oddajanju dela odstrela za inozemski lovski turizem in v spoštovanju zakonskih določil, da se mora dohodek iz lovišča vračati v lovišče. Naj omenim še, da je zanimanje inozemskih gostov za odstrel medvedov tolikšno, da je povpraševanje večje od ponudbe. Medved ni pomemben samo kot divjad, ampak tudi kot naravna znamenitost. Za njegov obstoj pa je odgovorna vsa lovska organizacija, ki ji je družba zaupala gospodarjenje z divjadjo.

Novi načini krmljenja fazanov

Fazane moramo krmiti vso zimo. Dokler ni snega ali je tega malo, krmljenje ne dela posebnih težav. Drugače je, ko zapade visok sneg. Poti, ki vodijo v lovišča, so neizplužene. Večina krmišč pa je daleč od izpluženih poti. Spomnimo se zadnje zime. Gaziti preko 1 m visok sneg s polnim nahrbtnikom do oddaljenih krmišč ni šala in tudi lovski užitek ne.

Da bi olajšali zimsko krmljenje divjadi, so si v svetu omislili celo vrsto samokrmilnih naprav (krmilnic), tako za veliko kakor za malo divjad. Samokrmilnica je hkrati krmišče in skladišče za hrano. Divjad ima hrano na voljo pretežno del zime, ne da bi jo bilo treba pokladati v jasli, korita ali trositi po tleh.

Samokrmilnice za veliko divjad so pri nas že dobro poznane. Manj znane, večini lovcev pa nepoznane, so samokrmilnice za fazane in jerebice.

Opišemo naj 3 samokrmilnice za fazane, ki so zelo enostavne in jih lahko brez stroškov naredi vsakdo. Vse tri krmilnice smo preizkusili že v pretekli zimi. Delujejo odlič-

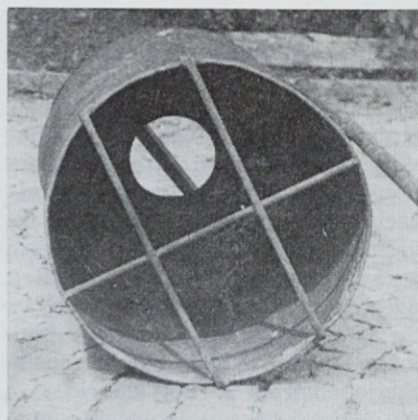
no, fazani se nanje navadijo že prvi dan.

Za vse tri krmilnice uporabimo kakršen koli rabljen pločevinast sod, bencinski, od smol, olja, karbida itd. Velikost je poljubna, od 50 kg pa preko 200 kg. Večji ko je sod, več krme gre vanj. Uporaben je tudi sod iz debelega kartona. Sod moramo pred uporabo dobro očistiti. Očiščenega lahko tudi premažemo z minijem, ibitolom, barvo in podobnim, da mu podaljšamo trajnost.



Podaljšani sod s stožcem

Samokrmilni sod za razsuto zrnje: Sodu odrežemo dno. Na dno sode navežemo žično pletivo z velikostjo zank 1×1 cm. Mrežo lahko tudi navarimo na presekan obroč, ki ga nato z vijaki pritrdimo na sod. Na gornji strani sode naredimo odprtino za polnjenje. Sod polnimo, ko stoji na tleh. Napolnjenega obesimo kakih 30–35 cm od tal. Obesimo ali privežemo ga na deblo košate smreke ali pa na samostojno zabit kol. Da sod lahko obesimo, privarimo ali prikujemo nanj 2 ročaja. Če sod uporabimo kot samostojno krmilnico, mu naredimo večji pokrov ali streho,



Sod za krmljenje koruze

sicer pa sod pričvrstimo pod nadstrešnico. Za polnjenje sode se najbolj obnesejo razni žitni odpadki, koruzno in drugo zrnje. Ob bojazni, da ne bi kdo krme ukradel, jo je najbolje pomešati s plevami ali senenim zdrobom.

Fazani jemljejo hrano iz sode tako, da kljuvajo v dno sode. Pri tem se zrnje usipa na tla, toliko, kolikor ga fazani sproti pojedjo.

Drugi način samokrmilnega sode za krmljenje fazanov je podaljšani sod s stožcem. Na sod navarimo ali prikujemo pločevinast stožec, ki ima spodaj odprtino premera ca. 10 cm. Napolnjen sod obesimo 5–8 cm od tal. Pod sodom se nabere kupček krme. Če fazani odbrskajo zrnje, se usuje novo. Takšen sod se zelo dobro obnese na krmiščih z nadstrešnicami, manj pa kot samostojna krmilnica, ker jo sneg hitro zamede. Fazani tudi krmo prekomerno razbrskajo in hrana je dostopna tudi šojam, srakam ter mišim. Pri prvem načinu tega ni.

Krmilni sod za krmljenje koruze v storžih (štokih) je povsem enak prvemu, le da namesto žične mreže navarimo na dno sode betonsko železo (premera 5–8 mm) v obliki mreže 10×18 cm do 15×20 cm. Železne palice lahko tudi enostavno pri dnu sode prebodemo skozi steno sode, na krajih jih pa zaro-

Samokrmilni sod za razsuto zrnje

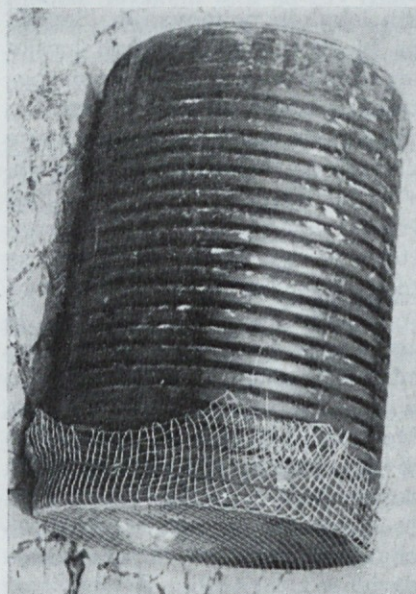




Foto J. Cop: Na krmišču

bimo. Sod polnimo, ko stoji na tleh. Obesimo ga 30—35 cm od tal. Fazani pridejo do krme tako, da kljuvajo v storže in jih pri tem sprožijo na tla. Nevarnost pri tem načinu krmljenja je, da tatovi ukradejo koruzo.

Marijan Koritnik

Poljska jerebica

V skupini male divjadi zavzema poljska jerebica po svojem pomenu posebno mesto, zlasti zato, ker jo v ugodnih pogojih lahko gojimo na veliko. Četudi bi bil njihov stalež velik, ne škoduje poljskim kulturam in sploh ne poljedelstvu. Nasprotno lahko trdimo, da je jerebica za poljedelstvo najkoristnejša ptica. Predvsem so ji za hrano velike količine semen plevelov in trnja, z uničevanjem žuželk

Z ureditvijo samokrmilnic za fazane si olajšamo prinašanje krme na krmišča. Samokrmilnice pa ne smejo biti vzrok, da bi zanemarili kontrolo krmišč. Za dodatna pojasnila se lahko obrnete na odsek za lovstvo IGLGS, Ljubljana.

pa veliko koristi poljskim kulturam. Jerebica je družljiva in živi v kitah s člani enega gnezda. Pozimi se združita tudi po dve kiti. Jerebičji zakon je vzor zvestobe in skrbi za naraščaj, ki ga roditelji negujejo in celo branijo. Kita navadno nočuje družno na tleh v majhnih jamicah, kjer se jerebice stisnejo druga ob drugo. Na večer pred spanjem se na zbirališču sklicujejo. Od zbirališča se na-

vadno nekoliko sprelete, včasih tekó po tleh, pa se znova sprelete in potem tesno skupaj vpadejo v prenočišče.

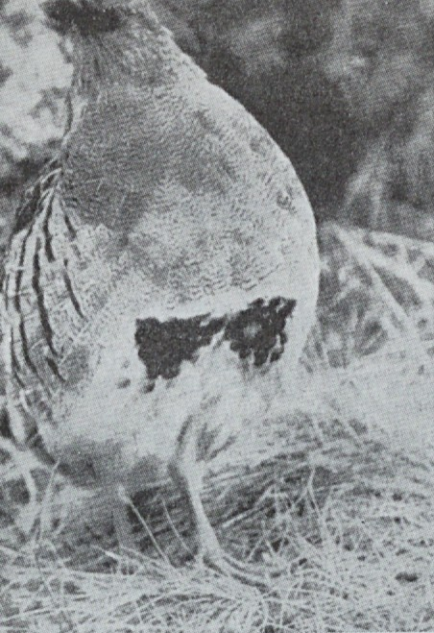
Rano vstanejo kakor domače kokoši in se v prvem svitu spreletavajo. Pri vsaki zamenjavi prostora se medsebojno sklicujejo, kar lovci opazujejo, da vedo za njih mesta. Po nekaj jutranjih spreletih in sklicevanjih končno vpadejo na kraj, ki so ga izbrale za pašo. Tam navadno ostanejo do poldneva, dokler jih vroče sonce ne prežene na senčna mesta, ali kamor se včasih skrijejo pred zalezovalci. Jerebica je poleg gospodarske pomembnosti ljubka perjad, ki prostrana polja lepša in dela zanimivejša.

Biologija

Poljska jerebica se urno in spretno giblje, tekajoč po tleh, da jo Hrvti imenujejo tudi »trčka« (trčati = teči). Dobro in hitro tudi leti, toda ne na velike daljave. Za let se odloči v zadnjem trenutku, ko je v skrajni nevarnosti. Ob polni telesni zrelosti tehta 280 do 380 gramov, povprečno 330 gramov. Od izvalitve do telesne zrelosti preteče 110 do 120 dni, tako da je dozorela ob koncu avgusta oziroma v prvi polovici septembra — odvisno od časa izvalitve. Njena povprečna teža je prvi zimski čas večja kakor poleti. Nabrana maščoba ji pač omogoči, da lažje prebije zimo.

Njena temeljna barva je rjasto rjava, mestoma sivkasta z belkastimi podolžnimi in prečnimi lisami. Razlika v barvi perja med samcem in samico pri jerebicah ni tako zaznavna kakor pri fazanih in drugih pticah. Nestrokovnjak in nelovec na pogled gotovo ne opazita razlike spolov, kar pa je važno pri izbiranju živali za razplod.

V repu ima jerebica 18 močnih sivkastih rjasto rdečkastih peres, a stranski dve peresi v repu sta docela rdečkasto rjasti. Okoli oči ima ozko rdečkasto golo progó. Pri samcih je ta progó nad očesoma



Vse foto F. Cvenkel

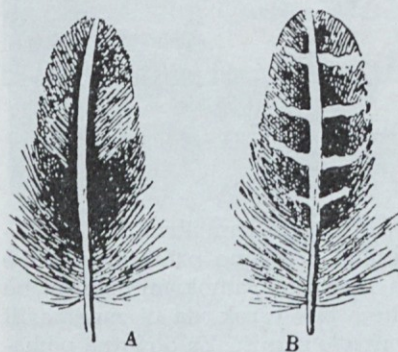
trikotasta. Pri samicah je ta rdeča barva manj polna. Močen kljun je v celoti nekoliko ukrivljen. Barva kljuna izvaljenih kebkov je sivo modra, starejših pa vedno bolj siva in pri povsem starih sivo bela. Barva nog je pri prav mladih jerebica rumena, pozneje postaja svetlejša, pri starih pa je modro siva. Odtis stopala (sled) odrasle jerebice je podoben odtisu fazanovega stopala in domače kokoši, le da je manjši, okoli 5 cm. Jerebica postavlja pri hoji nogi drugo pred drugo, tako da je sled v eni črti. Odtis malega prsta (krnoprsta) je v sledu viden kot pika. Kračnica in prsti polj. jerebice so goli, brez perja. Pokriti so z rožnimi luskami. Jerebičji samec nima ostrog. Če kita od lova ali s čim drugim ni preplašena, zdrži kar precejšnje približanje. Ob nevarnosti se jerebice naglo dvignejo in lete povsem nizko (2 do 3 m) nad tlemi. Lete na manjše razdalje in se hitro spuščajo v kak zaklon. Pri iskanju hrane jerebica ne grebe kakor kokoš. Anatomija (notranji ustroj) jerebice še do danes ni docela natančno in znanstveno raziskana. S tem se bavijo biologi in lovski strokovnjaki zlasti na Češkem in v Angliji.

Ugotavljanje spola in starosti

Določanje spola in starosti je važno z vzrejnega gledišča. Kadar spuščamo jerebice iz zimovališča, ni vseeno, ali spustimo v lovi-

šče stare ali mlade, kakor tudi ne, če jih spuščamo v neustreznem spolnem razmerju. Pri nekaterih vrstah ptic brž lahko vidimo razliko med spoloma, na primer pri divjem petelinu in fazanu se samci izrazito razlikujejo od samic (spolni dimorfizem). Pri jerebici je le nekaj zunanjih znakov, ki omogočajo, čeprav ne povsem zagotovo, določanje spola.

Telesna velikost ni bistvena, prav tako ni podkev na prsih vselej odločilno znamenje samca. So primeri, da imajo tudi starejše samice podkev. Strokovna literatura (Habermehl in Hofman) ter tudi naše raziskave navajajo tele znake:



Krovno pero samca (A), samice (B)

1. Perut. — Zgornje krilno samčevo perje ima izenačeno podlago temno rdečkaste barve, peresa pa podolžno blede rumeno progo, ki je dobro vidna. Pri samicah je podlaga zgornjega krilnega perja nekoliko bolj pisana, podolžne proge pa niso tako izrazite, a so izpopolnjene s prečnimi progami, ki jih pri samcu ni.

2. Glava. — Samčeva glava, gledana od zgoraj, se vidno razlikuje od samičje. Pri samcu je osnovna barva temno rjava, z ozkimi belimi progami. Na samičini glavi je osnovna proga bolj odprta, črtaste proge se zgublajo, prehajajo v trikotne in so razprte v obliki pahljajče ali lahke krožne oblike. Pri

samicah je obrv blede rumena, medtem ko je pri samcu rdečkasto rožnata in se podaljšuje do vrata. Samčeva perje, ki pokriva uho, je rdečkasto črno, pri samicah pa zaprto, temno, z belimi, krepkeje izraženimi progami kakor pri samcu.

3. Podbradek. — Pri samcu je to perje rdečkasto rožnato in se razteza do prednjega dela prsi, medtem ko je pri samicah bolj blede in pokriva zgolj podbradek.

4. Ramena in tilnik. — Pri samcu svetlo sive barve, pri samicah se zgublja in prehaja v temnejše odtenke prstene barve.

To so nekatere razpoznavne pri živih jerebica, ujetih jeseni, pred zimo.

Za lovske praktike bi bilo važno, če bi mogli z neko gotovostjo v jati razločevati stare jerebice od mladih. To bi koristilo pri selekciji. Stare samice so nepotrebne in nezaželene v lovišču, ker so manj plodne. Obvarovali bi mlajše, ker so bolj nesne. Stare jerebice od mladih je lahko ločevati v lovišču poleti, dokler mlade jerebice niso dorasle. Razlika je torej takoj vidna po velikosti. Pred lovno sezono, ko mlade dosežejo fizično zrelost, postaja razločevanje mnogo težje in negotovo. Iz izkušnj lovskih strokovnjakov in praktikov so zbrani nekateri znaki, po katerih razpoznavajo stare jerebice od mladih. Kadar se na prostem jata jerebic razprši oziroma preplaši in kadar so prisiljene, da se rešujejo z letom ali begom po tleh, po pravilu prvi vzleti oziroma zbeži starejši samec. Za njim se dvignejo mlade jerebice, zadnja pa stara samica. Izkušen, hladnokrven lovec more te razlike opaziti.

Razplod

Jerebice žive v enoženstvu (monogamiji), zato je potrebno razmerje v lovišču 1 : 1. Seveda v naravi ni vedno tega idealnega raz-

merja spolov. Navadno je samec nekaj več, 10—15%. V času parjenja in gnezdenja žive jerebice v parih, v drugem letnem času pa so v kitah. To kaže, da imajo jerebice družno življenje. Brž ko se zima pomika h koncu in se začne taliti sneg, se v jerebicah zbudi spolni nagon. Kita se začne razhajati v pare. To se navadno dogaja v drugi polovici februarja ali v začetku marca, odvisno od klimatskih razmer. Zgodi se, da se jerebice že razidejo v pare, pa se zaradi nenadnega hladnega vremena ponovno združijo v kite. Ker je ob takem pojavu spolni nagon v pticah že prebujen, pride lahko do večjih borb med samci. Borba se zaostri zlasti, če je preveč samecev. Jerebice izbirajo za svoje dnevno bivanje eno vrsto zaklona, a za nočitev drugo vrsto. Čez dan se navadno drže v bližini boljših skrivališč, grmovja, živih meja, robov gozda, gostih in visokih poljskih kultur ipd. Čez dan torej iščejo zaklone, ki jih ščitijo pred ujedami iz zraka, za nočitev pa odprta mesta, kjer jim ne preti nevarnost iz zraka, a so varnejše predvsem pred nočnimi dlakastimi zalezovalci.

Ko se kite razidejo v pare, morajo lovci pregledati lovišča, če ni preveč samecev. Nadštevilni samci, ki niso našli samice, begajo po lovišču in skušajo drugim odpeljati samice, motijo normalno parjenje in gnezdenje. Sparjeni samci ljubosumno varujejo svojo družico. Če je v lovišču dosti nadštevilnih samecev, jih skušamo žive poloviti. Nadštevilne samce v času parjenja lahko polovimo v lovilnice tako, da denemo za vabo prej preskrbljene samice. Z odlovom nadštevilnih samecev zagotovimo mir v lovišču. Ko jerebičji par spomladi izpelje in vzgoji novi rod, ostaja z njim v kiti do prihodnje pomladi, do ponovnega razhoda v pare. Samec v času parjenja glasno vabi samico »kirk-kirk-rek«. Ko jo privabi, jo obkroža s spuščeni

rutmi in stresa z glavo. Samec se oglašja navadno pod mrak in vabi samico. Ta se oglašja »pit-pit-«. Jerebica znese v 24 do 26 dneh popolno leglo. Jajca nese zjutraj. Dokler samica nese, se samec in samica držita stalno v neposredni bližini gnezda. Samica po paritvi znese jajce dnevno, proti koncu nesenja pa vsak drugi dan.

Če je lepo in toplo vreme, jerebice začno nesti že konec aprila. Glavna nesnost pa je v maju (od 1. do 20.). V zelo hladni pomladi se nesenje zakasni. Normalno je v gnezdu 12 do 18 jajc, izjemno do 24. Če se prvo normalno leglo kakorkoli ponesreči, da je gnezdo uničeno, samica osnuje novo. Razlika v nesenju med prvim in drugim gnezdom je največ mesec dni. V drugem gnezdu je potem le kakih 8 do 10 jajc. Jerebica vali 24 dni. Jajca kebčki naključje 22. oz. 23. dan. V naravi jerebica sama prične valiti, brž ko je znesla določeno število jajc. Na gnezdu sedi

trdno in skrbno, da spravi na svet novo potomstvo.

Jerebica ne lega na gnezdo, dokler ne znese vsega nasada. Roditeljski nagon je močno razvit, kar je lastnost monogamnih ptic. Pri vzdrževanju novega roda pa vestno pomaga samec. Plodnost in nesnost jerebic upada s staranjem, kakor pri drugih kurah in domačih kokoših. Zato naj bi bilo v lovišču čimveč mlajših jerebic. Izvalitev vsega legla je kratka, traja 2—3 ure, včasih tudi manj.

Izvaljeni kebčki so silno nežni. Eno do dve uri po izvalitvi se osuše in že zapuščajo gnezdo. Tedaj so že docela sposobni za tekanje in bežanje.

Prehrana

S preiskavo golše in želodca uplenjenih jerebic so lovci, biologi in znanstveniki raznih dežel dognali, s čim se hranijo te ptice. Jerebica je pretežno rastlinojeda. Od hrane

Jerebica — samec





Jerebica – samica

ki jo čez leto poje, odpade na rastlinski izvor 62,5 %, na živalski 37,5 %. Rastlinsko hrano jedo jerebice skozi vse leto v raznih oblikah (zelena hrana, semenje raznih rastlin, semenje in sočni plodovi grmovja, drobne koreninice ipd.). Hrana živalskega izvora so razne žuželke, ličinke, polžki in drugi majhni mehkužci. Toda te hrane ne najdejo jerebice v naravi skozi vse leto. Ker se jerebice hranijo pretežno z rastlinsko hrano, so tudi njihova prebavila prilagojena čim boljšemu izkoriščanju hrane. Po podatkih angleških raziskovalcev sestoji hrana kebcikov na prostem prvi teden pretežno iz živalske hrane (95 %), rastlinske (5 %). Pozneje ta odstotek živalske hrane upada v korist rastlinske. Konec četrtega tedna starosti so hrošči udeleženi s 5 %, rastline pa s 95 %. Čeprav se jerebice pretežno hranijo z rastlinsko hrano, je njihov pomen za poljedelstvo velik. Jerebice pobero na naših kultiviranih

poljih velike količine semenja raznega plevela in trnja, ki je škodljivo. Jerebice so torej, kakor smo poudarili, zvesti pomagači človeku-poljedelcu pri čiščenju polja od plevela in drugega škodljivega rastlinstva. Največ zelene hrane uporabijo jerebice od tretjega do petega meseca v letu, ko je rastlinje mlado in sočno. Ta vrsta hrane je prav v tem času važna, ker tedaj jerebice tudi gnezdiijo in je prav v tem razdobju kemijska sestava hrane odločilna (organska in neorganska). Zelena hrana je bogata z beljakovinami, rudninskimi tvarinami in vitamini.

V jeseni in pozimi dajejo prednost hrani, ki vsebuje ogljikove hidrate in maščobe. Te vrste hrana pospešuje telesno toploto in energijo kakor tudi nabiranje posebnih rezerv v telesu, kar zopet omogoča, da lažje prebijejo zimo. Pozimi so jerebice zelo skromne glede prehrane. Ker je za jerebice možnost iskanja hrane v naravi najslabša

pozimi, zlasti v dolgo trajajočem snegu in zimskem mrazu, je treba jerebicam pomagati z dodatno hrano ali jih prezimiti v zaprtih zimovališčih.

Poleg omenjene hrane jerebice pobirajo za pravilno prebavo drobne kamenčke in pesek. Če jerebice tega nimajo, zgublajo na teži, čeprav so jim golše in želodci polni, slabé in tako rekoč ginejo. Potrebna količina kamenčkov je okoli 1 % jerebičje teže. Število kamenčkov doseže tudi do 600 zrnov. Nikoli ne smemo pozabiti, da so kamenčki nujno potrebni za prehrano. Na to je treba tudi misliti pri polaganju hrane na krmiščih, pri držanju jerebic v zimovališčih, jerebičarnah in pri umetni vzreji. Če jerebice pozimi ne morejo zavoljo snega do zelene hrane (ozimina), jim je treba poleg zrnate hrane polagati tudi zeleno hrano (krmni ohrovt in drugo), ker se sicer pojavi avitaminoza (pomanjkanje vitaminov). Razen naštetih vrst hrane, peska in vitaminov je jerebicam potrebna tudi voda. V organizem vnašajo vodo z zeleno hrano ali roso. Če je torej v naravi dovolj zelene in sočne hrane, jerebice niso primorane, da iščejo vodo. Sicer jim mora pomagati človek. Iz izkušnje vemo, da jerebica intenzivno išče hrano dvakrat dnevno, a po malem ves dan z manjšimi presledki.

Razplod in vzreja

V podrobnosti umetne vzreje in razprostranjenosti jerebice se tu ne moremo spuščati, pač pa lahko ugotovimo, da so naravni pogoji za vzdrževanje jerebic, zlasti v ravninskih krajih, zavoljo intenzivnejšega obdelovanja polj, vedno slabši. V srednje višinskih loviščih so pogoji nekoliko boljši. Sicer pa je jerebica ekološko vendarle navezana na ravnine in obsežna polja. Danes se poljedelsko gospodarjenje vodi na velikih po-

vršinah, ki jih navadno zasajajo z eno poljsko kulturo (monokultura), odstranjujejo žive meje in grmovje na velikih prostorih, kar zelo negativno vpliva na razprostranjenost in celo držanje sedanjega staleža jerebic. Zavaljo tega je treba jerebicam in drugi divjadi ustvarjati take pogoje, ki bi jim nadoknadili tisto, kar jim intenziviranje narave jemlje. To dosežemo predvsem s snovanjem remiz, ki so na robovih gosto zasejane in zasajene z grmovjem, sicer pa z raznimi listavci, tudi iglavci, ki jim vrhe prirezujemo ipd. To predvsem naredimo ob jarkih, potokih in vodotokih sploh, kar je v obojestransko korist. Jerebice vzrejamo na tri načine: naravno, umetno in kombinirano. Naravna vzreja je v tem, da jerebice pustimo, da žive, se parijo in množe v prosti naravi. Pri tej vzreji vpliv človeka ne pride dosti do izraza in je vse prepuščeno naravi sami. Vendar se lovci gojitelji brigajo vse leto, ne samo z zatiranjem škodljivcev, temveč tudi z zimskim krmljenjem. Ta način zadostuje za lovišča, kjer je stalež jerebic velik.

Kombinirani način vzreje je v tem, da lovec-gojitelj zavestno in namerno povečuje stalež jerebic v naravi s tem, da pobira jajca iz vseh gnezd, ne samo iz ogroženih. Zbrana jajca prenese v zbirališče za vzrejo, kjer se kebčki vane s pomočjo domačih kolk ali v inkubatorjih. Izvaljene kebčke spuščamo na prosto na kakršenkoli običajni način. Z jemanjem jajc iz gnezda prisilimo jerebico, da osnuje še drugo gnezdo in še isto leto izpelje drugo generacijo. S tem dosegamo dvojni uspeh. Jasno, da tak način zahteva izkušnje in vestnost. Brez tega je lahko več škode kakor koristi. Umetna vzreja je, da od naravnih roditeljev v zaprtem prostoru dobimo čimveč jajc, ki jih umetno valimo. Torej se paritev in nesenje jajc vršita v zaprtem

prostoru. Ta način je čedalje uspešnejši, a za enkrat še zelo drag.

* * *

Pri slehernem naseljevanju divjadi je treba proučiti ekološke pogoje in druge dejavnike, če želimo, da uspemo. Pri staležu in naseljevanju jerebice moramo računati z morebitno prenaseljenostjo fazanov. Prenaseljenost vsake vrste divjadi in tudi fazanje vodi do rušenja biocenoznega ravnotežja (življenjske skupnosti) in celo do pojava nestrpnosti med eno in drugo vrsto sorodne divjadi. Nekatere vrste divjadi, ki so si močno podobne po svojem načinu življenja, se v prostoru, kjer žive, ne prena-

šajo dobro (npr. jelenjad in srnjad). Po opazovanju naših lovcov in podatkih iz inozemskih lovske literature gre prenaseljenost fazanov v nekaterih krajinah v škodo jerebic. Pred 20 leti fazana, ki ima za lovišče veliko ekonomsko vrednost, niso toliko gojili. V nekaterih loviščih, bogatih z jerebicami, pa je močno naseljevanje fazana izrinilo jerebico na podrejeno mesto. Spričo tega, če so tereni ugodni za obe vrsti divjadi, je treba lovišča rajonizirati. Kjer je teren ugodnejši za poljsko jerebico, gojimo v prvi vrsti to, kjer ustreza bolj fazanu, pa fazana. Vsekakor naseljevanje, privajanje in selekcioniranje divjadi zahteva predhodno posvetovanje s strokovnjaki.

Peter Dobrila — ilustriral Saša Dobrila

Blažev Martin

IX.

Nihče v vasi ni slutil, da se je Blažev Martin ukvarjal z divjim lovom. Skrivni pogovori, ki sta jih imela z Mihom o lovskih pohodih, pa niso ostali prikriti hlapcu Tonetu. Temu se je kmalu posvetilo, da bo lahko tudi iz tega koval dobiček. Ko je nekoč prisluškoval, je celo zvedel za skrivališče pušk v Lepi gori. To bi bil lahko izrabil in oba fanta prijavil orožnikom, a si je to zabavo hotel prihraniti za poznejši čas. Za sedaj bi bil le rad vedel, kako daleč je že Martin v svoji lovski strasti. Morda se bo iz tega spletla mreža, v kateri bo obtičal?

Vidim, da ti je puška še vedno ljubša od motike. Odslej te ne bom več gonil na delo. Prav rad prevzamem na svoje rame tudi tebi odmerjeno delo, da boš imel več časa za lov, domu in kmetiji pa se

boš odtujeval, si je dejal Tone. Sicer se je Tonetu večkrat oglasila vest, naj raje pomaga neizkušnemu fantu, a vselej jo je zatrla njegova užaljena samoljubnost, ki sta jo napajala pohlep in maščevalnost.

Pred durmi je bil konec leta. Vsa dežela je bila pokrita s snežno odejo. Od hiše do hiše so vodile globoke gazi. Božični večer je bil nenavadno lep. Na jasnem nebu je sijalo na milijone zvezd in povsod je vladalo praznično razpoloženje. Tudi pri Blaževih so se vsi — razen betežne Marike — odpravili k polnočnici: Martin in Miha naprej, Tone in Pepa za njima. Spredaj sta se fanta med potjo pogovarjala največ o živini, krmi in obetajoči se hudi zimi. Pepa pa je večkrat zasukala pogovor na gospodinjo in Martina, a je Tone namenoma preslišal in pogovor usme-



Ko je nekoč prisluškoval...

ril drugam. Nevarno se mu je zdelo govoriti o tem, saj bi lahko zinil kakšno preveč. Martin in Miha, ki sta bila že precej spredaj in sta bila prepričana, da ju onadva ne moreta več slišati, sta začela presti načrte za lovski pohod na božični dan. Da, v Lepo goro gresta zasledovat divjad po snegu, saj bosta na božični dan najbolj varna, ker po stari navadi ta dan lovske puške molčijo.

Ubrano in veličastno so v zvoniku farne cerkve pritrkavali zvonovi in vabili vernike, medtem pa je v Blaževem seniku pod poveznjenim luknjastim loncem počasi dogorevala sveča na lesenem podu, politim s petrolejem.

Zabučale so orglje in svečano petje se je razlegalo po slavnostno razsvetljeni cerkvi. Nenadoma zakriči pred odprtimi cerkvenimi vrati mlad fant: »Na pomoč! Blažev skedenj in senik gorita!« Preden so osupli ljudje prihiteli na pomoč, sta skedenj in senik že pogorela, a na hišnem pragu so našli Blažev Mariko mrtvo. Martin je od groze zarjul, ko jo je zagledal na tleh. Vsi navzoči so se zgrnili okrog nje in z njim sočustvovali, le eden se je odstranil in stikal okrog pogorišča.

Ker je obstajal sum, da je bil požar podtaknjen, so prišli orožniki. Vse bolj so sumili Toneta, ki je

spal na seniku, toda dokazov ni bilo.

Zima je bila dolga in huda, seniki so se spraznili, povsod je grozilo pomanjkanje krme. Blaževim je še posebno trda predla. Martin bi si bil spet moral izposoditi za pozidavo pogorelega poslopja, nabavo orodja in krme. Toda kje? Hlapec Tone, ki je zadnje čase osamelemu Martinu kazal očetovsko skrb, je tudi sedaj ponudil denarno pomoč. In Martin je v tiski podpisal novo potrdilo za denar, da kupi nekaj krme in orodja.

Spomladi, ko je prišel čas za popravilo gospodarskega poslopja, nakazilo zavarovalnice pa ni zadoستovalo, se je moral Martin spet ponižati in Toneta prositi za novo pomoč. Zopet mu je ustregel.

Nekega dne se je prikazal v Grubljah poštni sel, kar je bilo za takšno majhno vasico redek dogodek. Zavil je k Blaževim in Martinu izročil zapečaten pismo, v katerem mu sodišče sporoča, da je nad njim varuštvo ukinjeno, da je postal polnoleten in s tem gospodar na Blaževini. Opozorilo ga je tudi, da mora hlapcema in dekli izplačati dogovorjeno doto. To je bilo prvo pismo, ki ga je Martin prejel v svojem življenju in večkrat ga je moral prebrati, preden je dobro razumel, zakaj gre. Olajšan se je vzravnal, ko se je zavedel, da se s

tem dnevem začel zanj drugačno življenje. »Gospodar sem,« si je ponavljal in prevzemal ga je blažen občutek, ko takrat, ko sta se z rajnko materjo peljala k notarju. Od tedaj so minila že dobra tri leta. Sedaj, ko je znova in znova ogledoval sodnijsko pismo, je stopilo Martinu jasno pred oči, da bo imel poslej prvo besedo v hiši. Ves je bil prevzet od hvaležnosti do pokojne krušne matere. V duhu se je videl na hišnem pragu, z rokama v hlačnih žepih, kako ukazuje Tonetu, ki ga bo moral ubogati. »Saj sem vendar gospodar!«

Sicer redkobesedni Martin je pri večerji zbranim prebral važno pismo. Po zadnjem odstavku o dotah se je obrnil k hlapcema in dekli ter vprašal: »No, kaj pravite k temu?«

»Veš, Martin,« je dejala Pepa, »stara sem in zgarana, moje moči pešajo. Sodnija pravi, da si dovolj star za gospodarja, jaz ti pa rečem, da si dovolj star tudi za gospodinjo. Prav bi storil, če bi se malo ogledal po deklinah. Blaževina potrebuje mladih in delavnih rok.« Stopila je k Martinu, ga pobožala po laseh, kakor je to večkrat naredila, ko je bil še otrok ter odšla. Za njo je vstal tudi Miha, krepko stisnil Martinu roko, in mu pristržno dejal: »Martin — gospodar, dosti sreče ti voščim!«

Končno se je dvignil tudi Tone in smehljal mu je zaigral okrog ust, ko je dejal s prijaznim glasom: »Martin, ob taki priložnosti se spodobiš, da daš za pijačo. Ljudem se bo dobro zdelo, če jih jutri po maši povabiš na kozarec vina. Za denar pa nikar ne skrbi.«

Martinu se je zdel Tonetov nasvet moder in drugi dan so se grubeljski možje in fantje zbrali ob kozarcih na Martinov račun. Sicer je prenekateri pameten in trezen očanec menil, da bo fant na ta način preveč zapravil, a posvaril ga ni nihče.

(Se nadaljuje)



Foto P. Adamič: Na gamse

Ivo Napotnik

S kamero na lov

»Saj ne moreš ločiti gamsje koze od kozla, ko pa imata oba ‚rod govje‘,« me je pred dnevi ogovoril lovec iz sosednje lovske družine. Tako nekako sem jaz začel s svojim »konjičkom« — lovsko fotografijo.

Ko sem se prekopal preko začetnih nevšečnosti, sem končno po »prijateljevem« nasvetu kupil teleobjektiv s krajšo gorišnico — sam pa ga je že imel s 300 ali 400 mm gorišnico. Takrat sem se obrnil na »Lovca«, ki mi je preko svojega strokovnjaka posredoval pravilne napotke za nakup teleobjektiva. Seveda si iz finančnih razlogov nisem mogel privoščiti kvalitetne in čim daljše gorišnice, ki je potrebna za fotografiranje divjadi. Tu je zopet tako, da tisti, ki bi si to lahko privoščil — kupil, ne utegne, pa tudi volje nima, a kdor bi si to res želel, mu je ne-

dosegljivo. Pri nas ni poklicnih lovskih fotoreporterjev, ker bi bili njihovi proizvodi predragi za našo uporabo. Zavedati se moramo, da je ta »konjiček« izredno drag in vloženi trud za sliko, objavljeno v našem glasilu, ni nikoli poplačan. Amaterji, kolikor nas je, delamo to z ljubeznijo za naše glasilo, ki se še vedno drži načela, da je bolje objavljati domače gradivo, čeprav včasih slabše kakovosti kakor kaj boljše tuje. Sicer pa lahko trdim, da v zadnjem času dosegaajo tovariši, ki se bavijo z barvno fotografijo vidne uspehe. Zavedati se moramo namreč, da si naš amater ne more privoščiti investicije za fotoaparati, ki posname npr. izstreljeno kroglo (50 000. del sekunde), še manj pa za teleobjektiv z gorišnico 1 m, ki velja milijone starih dinarjev. Lovska fotografija vzame ogromno časa,

ki gre na račun lova s puško. Kdor zna stvarno ceniti in vrednotiti fotografijo, bo priznal, da je veliko težje priti do dobrega posnetka kakor do trofeje. Divjad lahko uplenjamo pri slabši vidljivosti, saj imamo strelne daljnoglede za večje razdalje, za fotografijo pa je potrebna primerna svetloba, čim krajša razdalja, prava drža divjadi, okolje, ugoden veter, primeren aparat, objektiv, kvaliteten film itd. Divjad lahko upleniš tudi, če je delno zakrita, če jo goni pes, fotografija pa najbolje uspe, če divjad miruje, če ni pred teboj kake zapreke (vejica), da ti je sonce za hrbtom ali vsaj ob strani itd. Za strel se lahko odločiš v trenutku, ko se divjad pase, ko ima glavo v travi, fotografija s takim motivom pa ni zanimiva. Streljaš lahko tudi, če se divjad premakne s sonca v senco, prostoročno ali kakorkoli, medtem ko se v vseh teh primerih fotografiranje silno zakomplicira. Ko se divjad premakne iz sončnega v senčni prostor, moraš že menjati zaslonko,



Foto Rajko Marenčič



Foto Mitja Mikec



Foto Mitja Mikec

Foto Mitja Mikec





ponavadi še ostrino (daljavo), čas, da ne omenim naslonitve teleobjektiva. S krajšim časom kot $\frac{1}{100}$ sekunde namreč ni možno fotografirati, sicer je odvisno od dolžine goriščnice teleobjektiva. Najbolje je pač, da naslonimo aparat, vendar takrat ponavadi ni kaj primernega, če pa je že kaj pri roki, je pa smer zakrita. Osebnostno uporabljam strelno palico, ki mi služi pri strelu s puško. Vendar to ni stabilno in ni vsak posnetek uporaben. Lažje je pri čakanju, zlasti na visoki preži. Pa tudi ta način ima svoje slabe strani. Pri fotografiranju divjadi s teleobjektivom ponavadi ostane puška doma, ker je vsa ta oprema dokaj težka in dolga hoja z njo dovolj utrudljiva. Opišem naj primer fotografiranja gamsov.

Dan pred odhodom sem spravil vse potrebno v nahrbtnik. Že pred svitom sem se odpeljal z avtom in vozil, dokler je bilo mogoče. Potem sem zakoračil v breg, da bi si kolena grizel, kakor pravimo; razumljivo, saj gams ne živi v dolini. Pripomnim naj, da moraš biti za fotografiranje divjadi tudi vsaj nekaj lovca. Korak za korakom sem se pomikal po poti, ki sem jo že tolikokrat prehodil in ki se mi zdi iz leta v leto bolj strma. »Pod frato« sem spodil prve gamse. Dan je bil že svetel, a sonce še ni vzšlo in za fotografiranje še ni bilo primerno, pa vso kramo sem nosil še v nahrbtniku. Gamsi me niso dobili v nos in tudi videli me niso, le verjetno začutili. Nekaj časa sem miroval, nato počasi in tiho izvlekel jerebjo piščalko in nekajkrat zapiskal. Uspelo je! Niso zbežali, temveč so se počasi pričeli pasti, v meni ugodno smer. Po nekaj minutah sem lahko nadaljeval svojo pot. Ko sem prišel na vrh, sem pred izstopom iz gozda zagledal večji trop, ki je še miroval. Ležali so na jasi, na čistini. Sestavil sem aparat s teleobjektivom,

napel film in čakal. Sonce je vzšlo, sicer v neugodnem kotu za meno, in gamsi so začeli polagoma vstajati in se pasti. Proti soncu ni bilo možno snemati, pa saj so bili tudi gamsi v senci. Tako sem jih pasel dobri dve uri. Počasi so se pomikali više, tokrat v pravi smeri, jaz pa sem tudi lahko napravil nekaj korakov za manjšo smreko, pri kateri sem se odločil za prvi posnetek. Razdalja je bila dobrih 100 metrov. Želel sem napraviti več posnetkov. Določil sem zaslonko, čas, daljavo in... čakal.

Fotoaparatus z refleksnim zrcalom in rolo zapiralom pri sprožitvi povzroči dokajšen šum, v tej planinski tihoti — lahko bi rekel — kar ropot. Lahko bi torej napravil samo en posnetek. Zopet sem čakal in tudi dočakal. Priletela je od nekod šoja in zahreščala. Prvič, drugič in tretjič v enakih presledkih. Za njo so priletele še druge. Na prvo opozorilo so postali gamsi pozorni, potem pa so se pasli naprej. Izkoriščal sem hreščanje šoj in pritiskal na sprožilec. Nekajkrat sem sam zavreščal kot šoja in hkrati sprožil. V naglici in napestosti sem z naprožilom izvlekel film iz kasete. Kaj sedaj? Kot varčen človek sem namreč kupil 5 m dolg film, ga v temnici doma razrezal na približno enake kose in ga sam vstavil v kasete, prepričan, da vse dolžine ustrezajo šestintridesetim posnetkom. Ni mi preostalo drugega, kakor ločiti aparat od objektiv, ga zaviti v pulover, vse skupaj spraviti v nahrbtnik, pokriti s suknjičem in previdno odpreti aparat, posneti film zaviti v robček in shraniti v torbo za teleobjektiv. Vstavil sem drugi film v aparat, zopet navil nanj teleobjektiv in napravil še nekaj posnetkov. Čeravno sonce ni pripekalo, sem se nekam čudno znojil, saj bi mi bilo žal, če bi uničil takšne posnetke. Doma sem takoj razvil oba filma in mi je še kar nekam uspelo. Ta dan sem se zopet nekaj naučil, da namreč na fotolov ne

smem iti s filmom, ki gre s posnetki h koncu. Pa še drugi pouk: če že sam režem in vstavljam filme v kasete, moram to opraviti bolj strokovno. Slike sem poslal uredniku in jih je nekaj že objavil (*»Lovec«* št. 3, 4, 5, 7 — 1969).

V jesenskem času se nam nudi obilo priložnosti za lovsko fotografiranje, ker so tu skupni lovi. Predvsem pa je lepa priložnost za barvne posetke, saj je narava najbolj bogata v svojih barvah. Pred nami je zima in fotoamaterji bomo imeli v sončnih dneh na snegu dovolj svetlobe.

S tem svojim prispevkom nisem odkril nič novega, saj to amaterji že vsi vedo in vsak ima že vrsto doživetij z lova s fotokamero. Če pa bo zato en sam lovec kupil skromen fotoaparatus in tu pa tam napravil kak posnetek z lova, iz narave — predvsem pa divjadi, bo namen tega članka dosežen. Še vedno velja pravilo, da je največ odvisno od tistega, ki stoji za kamerom in da tudi s cenanim fotoaparatom lahko »uplenimo« dober posnetek.

Štefka Boljka

»Strelec«

*Na veliki njivi ob potoku
koruza zlata bohota.*

*Pred njo obstane pes in mi...
Fazan nad nami sfrfota,
nanj šiber roj se vsuje,
fazan leti in odleti,
vsi lovci pa v smeh do kraja.*

*Zopet urno pes naprej
in hitro mi za njim.
To pot pa strela dva,
fazan se nagne, pada,
drgetajoč v travi obleži.*

*»Čigav je?« vprašamo se vsi,
in borba se začne jezična.
On, ki z jezikom ostro je pomeril,
»zadel je« —
in si fazana v zanko obesil.*

Po lovskem svetu

Markiranje parkljarjev iz zraka

se z uspehom poslužujejo v Colorado v Ameriki, kjer izšolani piloti v globokem snegu skočijo iz helikopterja in jelenom-vapitijem na uhlje pripnejo marke ali pa na tilnik trakove z markami. Ta način markiranja, nasproti omamljanju s posebnimi puškami, se vedno bolj uporablja, ker je gospodarnejši. Medtem ko z akcijo s helikopterji v eni uri markirajo 11 vapitijev, z omamnimi streli morejo le tri.

St. Hubertus 7—1969 — M. Š.

V Avstraliji iztrebljajo kenguruje (klokane)

Šest tisoč oboroženih mož s težkimi kladivi pobija s pomočjo džipov kenguruje, ki globoko zmrznjeni v pločevinastih škatlah v milijonih tonah zapuščajo Avstralijo. Pred 5 leti je lovec še lahko na dan uplenil po 120 teh živali. Na enem izmed 1400 km dolgem uradnem potovanju so inšpektorji našli le še 11 preživelih kengurjev. Veliki lov je bil tako temeljit, če nastopi še par sušnih poletij, da se to živalsko pleme ne bo ubranilo izumrtja.

St. Hubertus 8—1969 — M. Š.

Kunec — najpomembnejša mala divjad v ZDA

Dobro tretjino šibrenih nabojev v ZDA posmode na kunce in sicer v državah Iowa, Kansas, Oklahoma, Arkansas, Kentucky, Tennessee, Illinois, prav posebej pa v Missouri, raju divjih kuncev Severne Amerike. V preteklem letu so cenili stalež v tej državi na 12 milijonov kuncev in jih je 200 000 lovcev od novembra do februarja uplenilo kake 4 milijone, kar je okoli 2000 ton divjačine.

P. K., W. u. H. 13—1969 — M. Š.

Lovski oprtnik

November

je po svoje lep,
pa čeprav je listopad,
saj je to najlepši čas
skupnih lovov in brakad.

F. S.

Bili smo gostje šentlenarških lovcev

Nekaterim bralcem Lovca je že znano, da imamo slovenski koroški lovci svoj »Klub prijateljev lova«, s sedežem v Celovcu. Reden član kluba je lahko lovec, ki se priznava k slovenski narodnosti manjšini. Namen kluba je povezovati lovce med seboj, ohranjati lovske običaje, organizirati lovske izlete, tečaje in skrbeti za slovenski lovski naraščaj. Mnogo članov redno bere tudi Lovca.

Pred leti je naš klub navezal stike z LZ Maribor in Celje. Naši lovci so bili večkrat gostje slovenskih lovcev. Po posredovanju LZ Maribor je skupina lovcev iz Šmihela pri Pliberku leta 1967 prvič lovila v Šentlenartu. Nadvse prijazen sprejem in bogato lovišče je bilo za naše lovce doživljaj, ki ga ni mogoče pozabiti. Pri zadnjem pogonu so se lovci pobliže seznanili in izrečena je bila splošna želja, da bi se še večkrat srečali. In res smo prejeli za 29. november 1968 vabilo na glavni lov, ki se nas ga je udeležilo šest lovcev iz Šmihela in okolice. S šentlenarškimi lovci smo se sešli ob 7. uri v gostilni »Lovski rog«. Ko smo se zbrali vsi lovci, smo bili iz Jugoslavije, Italije in Avstrije, nas je lovovodja Rogan tovariško pozdravil in razložil potek lova. Po izžrebanju stojišč je kmalu lovski rog naznanil začetek lova. Začelo je pokati, vzletali so fazani in skakali



Po lovu v šentlenarškem lovišču

zajci, da nisi vedel, kam bi meril. Lepo je bilo slišati lovski rog, ki nam je dajal med pogonom razna navodila. Po odmoru v gostilni je lovovodja menil, da bomo uplenili še kakih 150 kosov divjadi, pa smo še z večjim navdušenjem hodili čez njive in travnike ter končno obstopili kakih 5 ha grmičaste rebri. Nenehno so vzletali fazani, mislim, da več ko 200. Pokalo je, da me je bolela glava. Nekaterim je zmanjkalo nabojev. Ves dan smo uplenili okoli 300 fazanov in zajcev.

Ko je lovski rog naznanil konec lova, smo se po zdravu lovini zopet zbrali v gostilni na zadnji pogon. Ne morem popisati, kako obilno so nam gostitelji postregli. Pozno v noč smo se pogovarjali, peli in nadvse prijetno s šalami zabavali. Videli smo tudi lovski krst, ki je bil za nas še prav posebno doživetje. Drugi dan smo se znova zbrali v Šentlenartu in šli v lovišče iskat obstreljeno oziroma nenajdeno divjad. Pobrli smo še kakih 30 kosov. Po okrepcilu smo se poslovili od gostoljubnih lovskih tovarišev s splošno željo na ponovno srečanje. Ker pa mi v po-

vračilo ne moremo nuditi takega lovskega užitka, smo jih povabili, da si ogledajo našo lepo Koroško, zibelko slovenstva. In res nas je za 1. maj obiskalo nekaj lovskih tovarišev z ženami. Ogledali so si Gospo sveto, Korte, Celovec itd. Zvečer smo se pa zbrali v Šmihelu k pristrčnemu družabnemu večeru, ki je še bolj utrdil naše prijateljske vezi.

V imenu šmihelskih lovcev in Kluba prijateljev lova se LD Šentlenart toplo zahvaljujem za izreden lovski užitek, predvsem pa za res bratski sprejem. Še posebej pa zahvala tovarišu Roganu.

Mirko Kumer,
podpredsednik

Kluba prijateljev lova
na Koroškem,
Avstrija

Divjad v pretekli zimi

Narava je muhasta zlasti glede vremena. Taka je bila tudi zadnja zima, ko nam je sredi februarja nasula v nižinah kar meter snega, v hribih pa tudi trikrat toliko. Podobne zime so bile leta 1929 in 1952, le da je

zadnjo zimo odjuga v nekaj dneh stisnila sneg na tretjino debeline, kar je omililo kritični položaj divjadi in omogočilo izdatnejšo pomoč lovcev. Toda sredi pomladi, 20. maja, nam je zima za končno slovo podarila še 10 cm »bajtarskega gnoja«.

V takih trdih zimah se divjad, če le mogoče, zateče v bližino človeških bivališč in h kozolcem, kjer najde še kako mrvico za želodec. Seveda je po drugi strani nevarnost, da je tam plen roparic, psov in mačk, večkrat pa tudi brezvestnih ljudi. Ob zimskih težavah je človekova pomoč, predvsem lovčeva, neobhodna. Lovske družine morajo po svojih članih storiti vse, da rešijo, kar se v takih primerih rešiti da. Žal marsikatero družino niso dovolj pripravljene. Zlasti srnjad je v takih zimah ogrožena. Za uspešno pomoč je potrebna hrana in obhodi po lovišču, čemur služijo smuči ali vsaj krplje. Z njimi opremljen lovec zlahka obhodi kraje, kjer raste robidovje in malinje, nad njim razgrebe sneg, da pride srnjad lažje do prirodne hrane. Družine pa morajo sleherni leto pripraviti tudi suho hrano, vejnike, fižol na viticah, snope neomlačenega ovsa, mlado otavo, mešano s travno deteljo ali mehko deteljno seno in podobno. Najboljšo krmo pa pripravimo, če poderemo kako košato jelko, po možnosti z omelo, ali vrbo, topol. Tudi debelo sočno popje raznega drevja in grmovja je zdrava zimska hrana. Pokvarjena, plesniva krma je zelo škodljiva. Tudi navadno seno srnjad ne vzame in lahko ob senu od lakote pogine, medtem ko je za jelenjad seno primerna krma. Naj navedem primer: V lovišču LD Medvode se je h

kmetiji na Tehovcu, v višini 683 m, v meter debelem snegu zatekel srnjak. Gospodar Janez Tehovnik, ki je tudi lovec, mu je v dobri veri odprl skedenj, misleč, da si bo srnjak utešil glad s senom. Toda srnjak sena niti ni povohal. Ko so prišli na skedenj otroci, je srnjak pobegnil in pregazil sneg do 100 metrov oddaljenega gozda. Nato je Tehovnik nesel seno za njim v gozd in ga privezal ob drevo. Toda srnjak ga tudi tam ni vzel. Naslednji dan so ga našli v neposredni bližini mrtvega.

Jelenjad oskrbujemo na podobnem način, le da zanj postavimo krmilnice, jasli in korita za seno in divji kostanj. Gamsom je treba le izjemno priti na pomoč, če je to zaradi zametov v gorah mogoče. Zato postavimo na gorskih košenicah nekaj kopic sena, ki ga gamsi v stiski radi jemljejo. Za poljsko perjad, jerebice, fazane, velja pravilo, da jo krmimo tudi v milih zimah. Za obhode do krmišč v lovišču nam v velikem snegu pomagajo smučiči. Zgodí se, da kita jerebic ali fazanov ne najde krmišča. Takim napravimo v njihovi bližini krmišče, da jih rešimo pogina. Na Ljubljanskem polju sem opazil v zapuščeni gramoznici kitto osmih jerebic in ugotovil, da niso našle 500 m oddaljenega krmišča. Z večjim zabojnim pokrovom sem naredil streho nad majhnim jaškom v jami in spodaj pripravil zasilno krmišče. Jerebice so se ga pridno posluževale. Sredi februarja pa je sneg tako zametel krmišče, da okoli njega nisem več opazil sledov jerebic. Ko sem začel odmetavati sneg in naredil luknjo do krmišča, so sfrčale na prosto. Verjetno se same ne bi bile prekopale skozi debelo plast snega.

Za srnjad pa s koncem zime še ni konec nevarnosti. Ko pride oslabiljena na prvo zeleno pašo, jo poberejo prebavne motnje. Prav posebej pa je perjad prizadel sneg 20. maja. Tako so letos sneg in kosilnice uničile precej divjadi.

Povedal sicer nisem nič novega, vendar se mi zdi potrebno, da take stvari večkrat ponovimo, zlasti zavoljo mlajših lovcev. Še važneje pa je, da pred vsako zimo pravočasno pripravimo zadostno količino ustrezne krme, da nas ne presepetijo zimske ujme in da divjad ne plačuje naše brezbržnosti z življenjem.

Lenart Zupan

Edinstven lovski uspeh na Plešivcu

Dvajseti december 1968 je bil lep zimski dan, s srednjim snegom na Boču in Plešivcu. Na dogovorjenem mestu Frmilah se nas je zbralo okoli 60 lovcev in

gonjačev. Ob kuhanju čaja smo naredili načrt za pogon. Odločili smo se za Plešivec. Pogon se je začel ob pol enajstih. Vrh Plešivca smo v nasadu duglazij nalleteli na divje prašiče, tam, kjer smo jih pričakovali. Kmalu so odjeknili prvi streli in ko so se krdela ščetinarjev razbila, je pokalo vse križem. »Bitka« je trajala dobre pol ure in ko je rog naznanil konec pogona, smo na zbornom mestu privlekli osem prašičev. Položili smo jih v vrsto, djali vsakemu kot veliki divjadi na levo pleče zeleno vejico, lovovodja je čestital uspešnim strelcem »lovski blagor« in izročil vsakemu »vejico plena«. Nato je lovski rog črnim gospodarjem naših gozdov trikrat zadonel v čast in poslednji pozdrav. Odkrili smo se jim ter se jim zahvalili za lovsko veselje, ki so nam ga pripravili.

Najbolj ravne cevi so imeli naši gostje, lovci LD Poljčane, saj so jih prevrnili kar pet. V pogonu je bilo najmanj 20 ščetinarjev. Odnegli smo jih k lovskemu domu

LD Rogaška Slatina, kjer smo primerno proslavili ta nepozabni lovski dan. Vsi smo izrazili željo, da se na lovih na divje prašiče še dobimo in sodelujemo z vsemi našimi sosedi — na lovu in pri gojitvi te naše lepe veledivjadi, saj je lov na divje prašiče eden najlepših lovov. Upamo tudi, da nam zaradi osem uplenjenih prašičev na eni bradki nihče ne bo očital, da smo mrharji, saj smo jih štiri leta nazaj ščitili in v tem času nismo uplenili niti enega.

Anton Mlakar,
LD Rogaška Slatina

Uspehi z žagovino

Po 40-letnem udejstvovanju v lovstvu sem imel priložnost uporabiti več vrst pušk šibrenic in raznovrstno polnjene naboje, tovarniško in lastno. Prvotno nisem polagal posebne važnosti na način polnjenja, kakor tudi ne na moč zadetka,

Po uspelem lovu na Plešivcu



čeravno sta mi bila točen pogodek in plen v ponos. Pri lastnem polnjenju sem uporabljal prvotno čepe iz lepenke, pozneje iz klobučevine, dokler nisem postal pozoren na žagovino, ki so jo nekateri lovci že s pridom uporabljali. Delal sem poizkuse, ki se spočetka niso kaj prida obnesli. Uporabljal sem nepresejano žagovino. Ko sem žagovino presejal, sem napravil poizkus posebej z debelo žagovino, posebej z drobnjo. Za tarčo sem uporabil lesena vrata, na katera sem obesil papirnato tarčo 75 × 75 cm. Uspeh me je presenetil. Pri debeli žagovini je bil raztros šiber neenakomeren, zelo velik in udarna moč šiber na daljavo 30 m tako slaba, da so se nekatere šibre celo odbile od deske. Z drobnjo žagovino polnjeni naboji pa so dali zelo enakomeren raztros, udarna moč pa je bila taka, da so se šibre št. 8 globoko zarile v les.

Pri priložnostnih razgovorih z lovci so imeli nekateri pomisleke, češ da žagovina v ne takoj uporabljanih nabojih, ali nabojih, ki so bili mokri, zgubi elastičnost, da postane trda, kar kvarno vpliva na cevi, da se lahko razširijo, ali da celo počijo. Da odstranim to morebitno nevarnost, sem si glede na to, da so klobučevinasti, polsteni čepi prepojeni z lojem, nabavil loj, ga raztopil in z njim polil dobro presušeno in nekoliko segreto drobnjo presejano topolovo žagovino. Polito žagovino sem tako dolgo mešal, da je bila vsa enakomerno prepojena z lojem. Paziti pa je treba, da ni preveč nalojena, ker se loj v pasovih za naboje v vročih dneh lahko stopi. Ko sedaj uporabljam tako polnjene naboje, sem z učinkom nadvse zadovoljen. Z lojem namaščeni čepi iz

žagovine veliko bolje tesnijo, ne pustijo uhajati potisnih plinov, ker so luknjice med žagovino zatesnjene, hkrati pa tudi mažejo cevi prav tako kakor najboljši klobučevinasti čepi. Pri porabi nekoliko sto nabojev letno je prihranek kar precejšen, vendar denarnica ob koncu lovne sezone ni nič bolj debela, ker prihranek z veseljem lahko porabiš na »zadnjem pogonu«.

Če bo kak lovec preizkusil ta način polnjenja nabojev, naj svoje zadovoljstvo ali nezadovoljstvo objavi v našem glasilu. Vsem lovcem — dober pogled!

Ivan Lah

K sodniku za prekrške

Pri Boletovih so imeli vsak dan neljubo gostijo. Lisica jim je pridno redčila kurjo družino. Vaški lovec je pogoltnil že marsikatero pikro na zvatorepkin račun. Ker pa se je lisica lotila še sosedovih kokoši, je Jože, ki še ni bil lovec, hotel napraviti temu konec. V prvi meji na vrtu je bila luknja, skozi katero je romalo z lisico kar 8 kokošk. Tam ji je nastavil past. Še isti večer se je lisica ujela. Hotel jo je umoriti, a ga je tako proseče pogledala, da ji je prizanesel. Navezal jo je na verižico in jo peljal k bližnjemu lovcu, da jo ustrelji. Vodil jo je skozi vas, za njim pa je drlo krdelo otrok in drugih radovednežev. Gospodinje so bile od navdušenja vse iz sebe. Najraje bi kar same obračunale z njo. Toda Jože jim tega ni dovolil.

»Kam jo vendar pelješ?« so vprašale.

»K sodniku za prekrške,« je odvrnil.

Lisica je pri lovcu prejela zaslužen kazni, lovski kandidat Jože pa pouk, da se z divjadjo — čeprav je lisica — tako ne ravna.

J. Z.

Smola in pester plen

V poznih jesenskih dneh sva se z lovskim tovarišem odpravila na lov na Olševo. Noč sva prespala v prijetni lovski koči, kamor pa je bilo treba prinesiti vse s seboj. Nameravala sva ostati v lovišču, dokler ne bi uplenila največjega tam živečega gamsa, ki je že mnogo let izzival lovce. V rano jutru sva odšla na pobočje Olševe, ki je kaj strma, vendar prekrasna za lov na gamse. Okoli osme sva že pogledala na Poljsko jamo, ki pa naju je s svojo praznoto razočarala. Odpravila sva se naprej proti vrhu, ker sva menila, da so gamsi zgoraj. Nisva se motila. Toda med tropom nisva našla zaželenega. Nepremično sva motrila okolico in čez dobre pol ure se je nekaj premaknilo nad nama. V daljnogledu sem spoznal iskanega. Še preden pa sem se dobro zavedel, kaj storiti, se je kozel v hitrih skokih umaknil proti vrhu. Odrinila sva za njim. Na grebenu sva zopet videla tega orjaka, ki nama je pred nosom odnesel najmočnejšo trofejo na Olševo — na avstrijsko stran, kjer se je spokojno začel pasti. Opazovala sva ga skoraj do večera. Tako se nama je godilo še dva dni zapored; nikakor ni hotel priti preko meje na našo stran — kakor da je slutil. Potem sva odnehala.

Doma sem nenehno premišljeval, kako bi ukanil tega starino. Po nekaj dneh sva se s tovarišem Maksom znova odpravila. Pozno po-

poldne, ko sva se na Olševo odpočila od naporne poti in nošnje, sva šla vsak na svojo stran pogledat za gamsi. Kmalu sem nad kočjo zagledal gamsa-mladiča, ki se je pasel v ruševju. Opazoval sem ga, zraven pa okolico. Kmalu sem ugotovil, da z gamskom ni nekaj v redu, ker se je na istem mestu nekam čudno obračal, kakor da išče izhod. Ker se je hitro mračilo, sem odšel v kočjo in Maksu povedal, kaj sem odkril. Drugo jutro, med potjo na vrh, sem na istem mestu zagledal tega gamsa, ki pa je ležal. In na poti nazaj h koči pozno popoldne sem zopet videl tega slabiča. Radoveden, kaj je z njim, sem se mu približal na dobrih 10 metrov. Vzneniril se je, a zbežal ni. Po daljšem razmišljanju sem ga ustrelil in rešil nadaljnjih muk, kajti desnega očesa ni imel več, levo pa zaprto in solzno. Ko ga je Maks v koči pregledal, je pristavil: »Ta ti pač ni mogel uiti, ker je slep.« Nekam nelagodno mi je bilo ob tej revščini, vendar sem bil zadovoljen, da sem živalco rešil mučnega pogina. Kolikor sva bila strokovnjaka, sva menila, da si je gamsk poškodoval oči pri kakem padcu v pretekli zimi. Star je bil dve leti in tehtal je 9 kilogramov.

S to trofejo sva se morala za enkrat posloviti od Olševe. Ko sva med potjo počivala, je tovariš opazil, da se nama približuje srnjak. V hipu sem se odločil, da ga uplenim in že sem ukričvil prst, da se je srnjak zgrudil v ognju. To me je nekoliko potolažilo, saj je bil starejši srnjak, šilar, ki v lovišču ni imel kaj iskati. Tako sva tovariško dalje nosila vsak po en plen. Mračilo se je skoraj, ko sva prišla na travnik pod Olševo, kjer so barake za gozdne delavce, od kate-

rih je bilo nekaj tudi lovcev. Med pogovorom in šalami vpade med nas pastir z vestjo, da je spodaj na travniku lisica. Takoj sem bil s pastirjem na nogah in v mraku sem ta dan že v tretje ukrivil prst. Mislil sem si, da se kaj takega ne zgodi vsak dan, ker pač ni vsak dan nedelja. Po temeljitem ogledu lisjaka so lovski tovariši menili, da je tako lovino treba dobro zaliti, kar smo potem delali pozno v noč.

Lisjak je bil žal toliko razstreljen, da mi je preparator vrnil le košati rep, ki sedaj visi med obema drugima trofejama tega dne in me posebno živo spominja na jalov lov na kapitalnega gamsa in hkrati na pester plen tistega jesenskega dne. Nekaj dni zatem sem zvedel, da pa je kapitalnega gamsa uplenil neki avstrijski lovec. Uplenitelju sem osebno čestital za trofejo s 129 točkami.

Drago Vrbančič,
LD Koprivna,
Črna na Koroškem

Mikca izpod Porezna

V okrevališču na Petrovem brdu sem se leta 1961 srečal s starim znancem iz Bohinja. Tako sem se hitro znašel v novem okolju. Prosti čas sva izkoristila za pohode v okolico Podbrda, Litostrojeve koč, Lajnarja in Sorice. Lepega dne naju je cesta zanesla proti Železnikom. Po nekaj kilometrih hoje nama prečka pot srnica. Preden mi je prišlo na um, da je žival udomaćena, se pojavi na voglu hiše gospodinja in pogovor je takoj prešel na srno. Gospodinjini sem omenil, da imam doma v vrtu elektrarne leto starega srnjačka, ki bi bil z njeno srnico posre-

čen par. Gospodinja je bila sporazumna, če privolijo lovci LD Sorica. Naključje je nanoslo, da sem se prav z njimi srečal v planinski postojanki »Pri Julki« na Petrovem brdu. Dogovor je bil brž sklenjen. In tako je prišel poletni čas, da uresničim svoj namen. Čez nekaj dni sem odpeljal Mikco k srnjačku. Toda, kakor nalašč, srnjaka ni bilo več, ker so ga zaradi napadalnosti spustili na prostost. Mikca je ostala sama in prvi poskus je šel po vodi. Naslednje leto sem se odločil, da jo peljem k ženinu v ljubljanski živalski vrt. Toda komaj smo se ustavili pred ograjo krepkega srnjaka in srno iztovorili, se je silak s filmsko brzino pognal z naperjenim rogovjem proti nam. Vrata ograje so se bila namreč kar sama odprla in eden od nas jo je pošteno skupil v nogo. Imeli smo precej opravka, da smo nasilneža spravili nazaj v ogrado; Mikco smo pustili za nekaj dni pri njem. Toda iz tega ženitovanja tudi ni bilo nič. Naslednje leto sem iskal srnjaka toliko časa, da sem zamudil čas prska.

Mikca je medtem pri meni doma dobila za družbo srno mladico izpod Kriške gore, ki jo je spustil v vrt lovec zaradi njegove daljše odsotnosti z doma. Tako je bila dorasla Mikca videti na skupni paši kot vodnica mladiču. Toda misel na prirastek mi ni hotela iz glave. Odločil sem se, ko pride čas, da Mikco izpustim na prostoto in če se ne vrne, poskusim z mladico. Na vse presenečenje pa se je Mikca po desetih dneh ženitovanja in potepanja za Zbiljskim jezerom vrnila, hodila ob ograji in čakala, da ji nekdo odpre vrata v stari dom. S povešeno glavo, kakor bi hotela nekaj prikriti,

je vstopila pri vходу, skozi katerega je bila odšla. Prišla je zima in zimska dlaka me je motila pri ugibanju, če bo mati ali ne. V aprilu pa smo že vedeli in vse bolj napeto pričakovali 20. maj, ko naj bi se zgodilo. Ko sem v ponedeljek zjutraj prišel v službo, sem zagledal pod njo majavega mladiča, ki ga je skušala pokriti in zavarovati pred mrzlim dežjem in vetrom. To je zbudilo ljubosumje pri srni izpod Kriške gore. Toda Mikca je naslednje dni vseskozi poležavala proč od svojega mladiča in tudi on se ji ni približal. Sploh se je Mikca čudno vedla. Po njenih krčih sem sklepal, da bo povrgla še drugega mladiča. Ker je minil že tretji dan takega stanja, sem bil v skrbeh za prvega mladiča. Po dolgem iskanju smo ga našli in misleč, da je pri kraju svojih moči, sem ga vzel v domačo oskrbo. Po tednu dni pa sem presenečen zagledal drugega mladiča. Oba mladiča, srnici, sta potem živela in rasla ločeno. V avgustu sem prinesel od doma prvopoleženega mladiča, ki ga pa Mikca ni hotela sprejeti. Toda mladič je našel zaupanje pri srni izpod Kriške gore, ki je že kar lepo dorasla, tako da je bilo videti, kakor da vodi vsaka svojega mladiča.

Zdaj, ko se mi je izpolnila prva želja, sem hotel vzrediti družinici še gospodarja. Poskrbel sem za srnjačka, ki je že v nekaj mesecih pokazal vse vrline bodočega plemenjaka. Toda njegova naivnost in človeška bližina sta bili vzrok, da sem ga že po nekaj dneh pogrešil. Zvedel sem za drugega srnjačka iz okolice Velikih Lašč. Z lovskim tovarišem Dragom sva šla ponj in v dobri oskrbi je prebil zimo,

toda močno zaostal v rasti, še bolj v rogovju. Lani sem hotel poizkusiti tudi z doraslo mladico izpod Kriške gore. Toda ta se ni vrnila kakor pred letom Mikca. V vrtu sedaj složno živi štiričlanska družinica, ki jo vodi srnjaček Kic.

Tone Stajer,
LD Medvode

Plen

V začetku oktobra lanske jeseni. Pobiral sem polhe iz pasti. Ker pa so se v predelu radi držali prašiči, sem vzel s seboj tudi puško in psa. Pes je pridno iskal, a dvigniti ni in ni mogel. Mahnem jo proti domu, ko nenadoma začujem gonjo. Sprva sem pomislil na zvitorepko in pomaknil sem se h gošči. Gonja se je nadaljevala po hribu in razsežnem pašniku nazaj. Stopil sem bolj na plan, od koder sem imel dober razgled. Poslušam gonjo in opazim kragulja visoko nad planjavo. Kar zagledam tudi dolgouhca, ki se urnih nog umika pred psom. Tudi kragulj ga je opazil, stisnil peruti in padal kot kamen, nato še dva zavoja in zajček je zavekal. Tedaj sem planil tudi jaz. Tekel sem, kar se je dalo, da bi na kraju dogodka obračunal s predrznežem. A pes je bil hitrejši in siva ptica se je že dvignila in odjadrala v bližnji gozd. Obstal sem in strmel za njim. Vse se je zgodilo tako hitro, kakor da je bilo vse to le privid. V rosnih travah je ležal okrvavljeni zajček. Pes me je vprašujoče pogledal in zalajal, kakor bi hotel vprašati, kaj se je vendar zgodilo.

J. Zajc

Runov poslednji plen

Letos 15. maja sem se odpravil v Halozah s svojim jazbečarjem na lisice, ker so okoli Majskega in Dravinjskega vrha le preveč obiskovale kokošnjake. A tam z Runom nisva v lisičinah zasledila nič živega, zato sva se s hriba vračala proti domu. Na lepem pa pes, ves nemiren, potegne s poti vstran in kmalu sva bila pri svežih lisičjih rovih. Pripravim puško, sprčim psa in kmalu zaslišim iz rova lajež in cviljenje. Šele po dveh urah je vse utihnilo in menil sem, da je Runo

obračunal z lisicami. Toda pes se ni vrnil iz rova. Zaskrbelo me je. Najbližja domačija ni bila daleč, poslal sem po lovca, ki je kmalu prišel s pomočnikom in orodjem za izkopavanje. Po dobri uri kopanja smo ugledali žalosten prizor. Pes je bil mrtev, v zobeh pa je držal lisico, svoj zadnji plen. Ob njem so ležale še tri mrtve lisice. Ugotovili smo, da pes ni bil poškodovan, zato menim, da je podlegel kapi. Zanima me, če je kak lovec doživel kaj podobnega. Če je, naj bi dogodek tudi objavil.

Friderik Modic

Vprašanja – odgovori

Divjad pred železniško in avtobusno postajo v Ljubljani

Vprašanje:

V časopisih pa tudi že v »Lovcu« so bile kritike glede odlaganja divjadi pred železniško in avtobusno postajo v Ljubljani. Zopet je tu lovna sezona, zopet pripeljavajo avtobusi in vlaki v Ljubljano uplenjeno divjad vseh vrst in zopet leži »divjad na tlaku« v lužah ali prahu, na dežju ali na soncu, da se mimoidoči zgrajajo. Vemo, da divjad prevzema v Ljubljani več podjetij. Toda nas lovce predvsem zanima naša lovska zadruga. Prosimo, odgovorite nam, kako ima organiziran prevzem divjadi v Ljubljani Lovska zadruga »Lovec«.

A. J.

Odgovor:

Lovska zadruga za Slovenijo »Lovec« ima na železniški in avtobusni postaji v

Ljubljani svojega uslužbenca z avtomobilom vsak dan od 6.—20. ure. Mrtvo divjad odnese na kamion oziroma jo prenese v poseben boks, ki smo ga zgradili. Okoli 9. ure zjutraj prvič odpelje divjad v hladilnico, kjer jo pred prevzemom pregleda veterinarski inšpektor, nakar vsak kos posebej stehtajo, ker zaračunava hladilnica svoje usluge od kilograma. Kolikor je divjad smrdljiva, pokvarjena, slabo očiščena, zaležena od muh, veterinarski inšpektor odredi zaplembo in jo prevzame kafilerija, ki zaračuna še pokop. Divjad, ki prispe po 20. uri, deponira v boks na postaji nočni dežurni uslužbenec. Boks je lesena hišica, znotraj obložena s pocinkano pločevino, zračna in z zaščitnimi mrežicami proti muham. V njej je prostora za približno 15 kosov srnjadi ali 3 jelene, kar popolnoma zadostuje.

Kamen spotike je divjad, ki jo puste tranzitni avtobusi

pred glavnim vhodom železniške postaje. Če leži žival tam le 15 minut, gre mimo ogromno ljudi, ki to vidijo. Poskušali smo že vse mogoče, toda vedno se neke zatakne in je rešitev možna šele z novo avtobusno postajo, kar upamo, da bo že prihodnje leto.

Naša dežurna služba služe od 1. VI. do 1. II. vsak dan in ob ponedeljkih še pomnoženo. Povedati moramo, da dnevno pride v Ljubljano tudi po 50 kosov srnjadi in jeseni še 5—10 je-

lenov oziroma košut in divjih prašičev. Vse to je treba hitro prepeljati v hladilnico, in takrat, v času odsotnosti našega uslužbenca, obleži kak kos tudi pol ure na postaji. Iz navedenega je razvidno, da imamo organizirano službo za odvoz, kljub precejšnjim stroškom, toda še vedno ni tako, kakor bi mi vsi želeli, vendar je nasproti prejšnjim letom že veliko, veliko bolje.

Ljuban Zadnik,
direktor

Lovske zadruge »Lovec«



Srnjaček Jaki

Mladi pišejo

Srnjaček Jaki

Moj oče je vesten lovec in tudi moji trije bratje so navdušeni za lov. Tudi jaz ljubim gozd in živali. Zato sem si želela, kakor vsi domači, zlasti moja mama, da bi imeli srnico ali srnjačka. Neke nedelje v juliju lani se nam je želja izpolnila. Pod večer sta vstopila sosed lovec in njegov tovariš v našo kuhinjo, kjer smo bili vsi zbrani. Kar verjeti

nismo mogli, da sta nam prinesla srnjačka, komaj večjega od naše muce. Imenovala sta ga Jaki in lovec je povedal, da so zapuščenega in iznemoglega našli na travniku. Ker pa se je bal, da mu njegova psica ne bi kaj hudega storila, ga je prinesel k nam v rejo. Tako je Jaki postal naš. Bil je plah in umaknil se je pod klop ob mizi, kjer mu je najbolj ugajalo. Drugi dan, ko so vsi razen mene odšli na njivo, sem srnjačka djala

zunaj v ogrado, da ne bi ušel. Pa se je jel zaletavati v ograjo, da me je bilo strah. Na srečo se je vrnila mama in mi svetovala, naj živalco spustim na prosto. Bala sem se, da ne uide, a sem vendar to storila. Srnjaček je stekel nekaj metrov od mene in se vrnil. Uvidela sem, da je rad na prostem in sem se pomirila, ko ni zbežal. Od tedaj je prosto hodil naokoli, zvečer pa je prišel v kuhinjo, se napil mleka in zaspal pod klopjo. Krepko se je razvijal in vsak dan obhodil okoli, tako da mu je bila kmalu znana skoraj vsa

vas. Za nočitev si je potem izbral grmovje ob hiši. Večkrat je šel z nami na kakih 20 minut hoda oddaljeno njivo, kjer je razigrano tekal sem in tja. Ko se je upehal, je šel v gozd in legel v grmovje. Vsem se je priljubil, toda po štirih mesecih sem vzela od njega grenko slovo. Lovska družina Črešnjevce je tedaj imela lovske goste iz Italije, ki so Jakija kupili in ga odpeljali. Nikoli več ga nismo videli in ne slišali kaj o njem. Ostal nam je v spominu le na slikah.

Anka Dvoršak,
Črešnjevce

brigade«, je zabeležil časopisni poročevalec) je pozdravil predsednik občine Tolmin inž. Ferdo Papič, lovцем LD Most na Soči pa je v imenu LZ Gorica čestital inž. Marijan Šebenič. In po pravici čestital, saj so člani ob pomoči domačinov, ljubiteljev narave in krajevne skupnosti Most na Soči, žrtvovali 4000 prostovoljnih delovnih ur. Posebno pozornost obiskovalcev je poleg koč in edinstvenega razgleda pritegnila še okusno urejena lovska razstava.

Kočo je odprl najstarejši član LD Most na Soči, Alojz Munih s Slapa, ko je z lovskim nožem prerezal zeleni trak na vhodu. Sledil je prijeten kulturni spored. Starešina Ivan Medved, požrtvovalni družbeni delavec in duša preporoda v LD Most na Soči, pa je med drugim povedal v slavnostnem govoru: »Ta naša kočica je dokaz, kaj lahko doseže še tako majhna enota, če ni malodušna in se organizirano ter vztrajno loti

dela. Kot raste družba v napredku, demokratičnosti in pametnem blagostanju — tako naj bi se razvijala tudi naša organizacija. Zakaj lovska družina ni nekakšno zbegano krdelo, kjer razsajajo zaplotništvo, samovolja, prepir, zavist in diktatura, ampak prava sodobna zelena bratovščina lovcov-tovarišev, ki jim disciplina, zavest in lovska etika niso samo na jeziku, ampak v srcu, kjer morajo vladati sproščenost, zdravo prijateljstvo, močatost, poštenje, red in čut za odgovornost. Iz srca verjamem, da tako tudi bo. Za to pa smo pokor mi vsi!«

S. V.

Lovska organizacija

Odprtje lovske kočice LD Most na Soči

Po letih družinskega mrtvila so, ob požrtvovalnem delu in združenem nastopu, 10. avgusta t. l. ob veliki udeležbi ljudi iz bližnje in daljnje okolice, ljubiteljev narave in bivših borcev, odprli v Grudenci lepo, udobno, na slikovitem kraju postavljeno lovsko kočico.

Kočica stoji, bi rekli, na zgodovinskih tleh. Zaselek Grudenca, neposredno pod partizanskim Čepovanom, je bil prizorišče prvih akcij 1941. Kočica stoji na pogorišču nekdanje Kofolove domačije. Tu je pozimi 1943. najmlajši Kofolov sin, Jančko, pod domačo lipo s samokresom ustrelil esesovskega oficirja in se bos ter skoraj gol prebil po visokem snegu do partizanskega taborišča. — V prvi svetovni vojni pa je general Borojevič prav po teh kopah, strminah in soteskah zasedal svojo obrambo, ki je

ustavila italijansko prodiranje.

Obiskovalce (»toliko ljudi ni bilo v teh krajih, odkar so jih zapustile partizanske

Lovsko srečanje na Pokljuki

Pred spomenikom svojega uma, rok in idej stoji Tone Svetina, tvorec »Ukane«, ki spominja na nedavno našo krvavo zgodovino, podobno





Foto R. Gašperšič: Streljanje z lokom na Pokljuki

iz romana »Pod svobodnim soncem«, na katero smo mi vsi ponosni. Potoki krvi so napajali naše njive, livade in gozdove, ko so domoljubi raje nosili puške, kakor orali s plugom ledino. Poleg žive priče naše zgodovine, našega Toneta, plapolala plamen v žari. Tone govori počasi, kakor da kuje besede za svojo in našo »Ukano«. Pripoveduje zgodovino gorenjskega, slovenskega ljudstva in jugoslovanskih narodov. Pripoveduje o nemoči nemškega

vojnega stroja in poudarja veliko moralno moč partizanov, ki jih ni omajala ena od treh najtežjih tragedij, pogibel tretjega bataljona Prešernove brigade. Nekdanji kroparski partizani, sedaj lovci, prvi tvorc srečanje gorenjskih lovcev na Pokljuki. Namen tega srečanja, v nedeljo 14. septembra t. l., je bil okrepiti in poglobiti tovariške vezi med gorenjskimi lovci, zlasti med sosednjimi družji-

nami ter obuditi spomine na našo preteklost v NOB, kajti mnogo lovcev je bilo partizanov. Zato je v sklop tega srečanja v bližini spomenika padlim partizanom III. bataljona Prešernove brigade sodil tudi govor pisatelja, nekdanjega partizana Toneta Svetine.

Vreme srečanju ni bilo naklonjeno, ves dan je po malem deževalo. Zaradi tega bi tekmovanje z lokom skoraj odpadlo. Vendar ni. Najboljši lokostrelec v cilj in daljino je bil Tone Svetina, član LD Bled, za njim Jože Rešek in Anton Pegam, oba člana LD Kropa.

Po tekmovanju je Ludvik Vidic, starešina LD Kropa, pozdravil vse udeležence, v kratkih besedah povedal, kaj nas je vodilo, da privedimo to srečanje, nato pa povabil pred mikrofonski Toneta Svetino, da ponovno spregovori. Ta je poudaril, da se moramo lovci zbirati in spoznavati med seboj, saj bo z vsakim takim srečanjem slovenska lovska organizacija še enotnejša in trdnjša.

Popoldne je minilo v vedrem razpoloženju, na plesišču je bilo vse »zeleno«, okrog tabornega ognja pa so se zbirali pripovedovalci resničnih in latinskih lovskih prigod, katere so najbolj zavzeto poslušali otroci. Na srečanju so bile zastopane

LD Bled, Jelovica, Jošt, Kovor, Nomenj, Selca, Železniki, Zavod za gojitev divjadi »Triglav« in seveda gostitelj LD Kropa. Med mnogimi gobarji pa so bili prav gotovo tudi še lovci iz drugih krajev Slovenije. Vsem obiskovalcem in organizatorjem, predvsem Ludviku Vidicu in Zdravku Štularju, blagajniku LD Kropa, iskrena tovariška in lovska zahvala. Naj velja naš — lovski zdravo!

F. J. — R. G.

LD Grahovo pri Cerknici je razvila prapor

ki je prvi v notranjski lovski zvezi. V nedeljo, 17. avgusta 1969, so se zbrali člani pri svoji koči na Slivnici, gostje drugih lovskih družin Notranjske in vaščani. Navzoč je bil tudi Janez Bokal, ki je delovnim grahovskim lovcem izročil pozdrave in čestitke predsednika LZS Rada Pehačka.

Slavnost je začel dolgoletni starešina Stane Sega. Zahvalil se je lovskim organizacijam in podjetjem za prispевke za prapor in za nagrade zmagovalcem v streljanju na umetne golobe. Izrekel je zlasti priznanje starejšim članom lovske družine, ki naj bodo zgled mlajši lovski generaciji. S požrtvovalnim delom članov je LD Grahovo že pred leti zgradila lepo lovsko kočico na Slivnici, povečala in izboljšala pa je tudi stalež divjadi. Na 3600 ha višinskega in nižinskega lovišča se je namnožila jelenjad, srnjad in perjad, ki privablja iz leta v leto v notranjske gozdove več inozemskih lovcev. Dohodek, ki ga prispeva družina družbi v devizah, se je povzpел že na blizu 10 tisoč dinarjev letno.

Foto R. Gašperšič: Starešina Ludvik Vidic (levo) je povabil pred mikrofonski Toneta Svetino



V zadnjem obdobju so se pojavili na Slivnici tudi mufloni in gamsi, ki jih družina skrbno ščiti. V nižinskem delu lovišča pa so grahovski lovci izpustili že več jerebic in fazanov ter poskrbeli za osvežitev krvi zajcev. Kar preveč pa je v lovišču in okolici medvedov, ki povzročajo veliko škodo poljedelcem pa tudi lovcem, ker se srnjad umika pred medvedi. Za spominske trakove so prispevali LZ Slovenije, LZ Notranjske ter LD Begunje, Cerknica, Cajnarji, Rakek, Otok in Nova vas, za zlate žebličke pa vsi člani družine ter večkratni lovski gost inž. Gregor Kersnik. Jože Jelerčič

Odlikovanja

Upravni odbor Lovske zveze Slovenije je na svoji seji 31. maja 1969 na predlog lovskih družin, področnih lovskih zvez ter vzgojno-

propagandne komisije odlikoval več zaslužnih lovcev in organizacij. Odlikovani so bili **z redom za lovske zasluge I. stopnje:**

Rizo Selmanagić, Omer Velić — LZ Bosne in Hercegovine, Franjo Cilenšek, Alojz Kovač — LZ Celje;

z redom za lovske zasluge II. stopnje:

Stane Dolanc — LZ Zasavje; dr. Stefan Šoba, Viktor Koritnik — ZLD Ljubljana; Ivan Mikec — LZ Kočevje; Janez Žunič — LZ Bela krajina; ing. Bogdan Žagar in Jože Skuber — LZ Gorenjske; Franc Medvešček — LZ Celje; Jože Tretjak — LZ Maribor; Radomir Skakić in ing. Žika Rapajić — LZ Bosne in Hercegovine.

Za sodelovanje z lovsko organizacijo in uspešno reševanje skupnih problemov za razvoj lovstva so bili odlikovani z enakim odlikovanjem: GG Postojna, GG Maribor in GG Kočevje, kakor tudi direktor Inšti-

tuta za gozdno in lesno gospodarstvo SR Slovenije dipl. ing. Milan Ciglar.

Za plodno sodelovanje z Lovsko zvezo Slovenije pri objavljanju raznih črtic iz lovske tematike in raznih objav, koristnih za lovstvo, je UO odlikoval s tem odlikovanjem tudi Radio Ljubljana, za vzgojni vpliv na pravičen odnos do narave ter objavo raznih črtic iz lovske tematike pa tudi »Planinski vestnik«.

Vzgojno propagandna komisija je po pooblastilu občenega zbora podelila od 19. 3. 1968 do 1. 9. 1969 **Znak za lovske zasluge** številnim lovcem.

Iz lovskih zvez so bili odlikovani —

LZ Celje:

Ivo Napotnik, Stefan Kaluder, Peter Hrastelj, Miha Horjak, Ludvik Lapornik;

LZ Gorenjske:

Maks Mrak, Jernej Mrak, Anton Tušek, Janez Bogataj;

LZ Gor. Radgona:

Franc Erlih;

LZ Idrija:

Anton Obid, Metod Mlakar, Stefan Prezelj, Andrej Selak, Silvo Sedej, Jože Kenda, Danilo Eržen, Milan Golob, Anton Rojč;

LZ Kočevje:

Blaž Krže;

LZ Koper:

Stane Krasna, Valerio Jakomin, Italo Pečarič, Leon Fusilli;

LZ Krško:

Stanko Kralj, Miha Prah, Leopold Merhar, Anton Baškovič, Jože Budič, Franc Strgar, Miljan Zidanič, Stane Ostreljč, Viktor Kostevc, Anton Blažič, Feliks Dernikovič, Anton Kostanjšek, Tine Omerza, Anton Šuler, Franc Živič;

ZLD Ljubljana:

Živojin Hočevnar;

LZ Ljutomer:

Rudi Tomažič;

LZ Maribor:

Gregor Lesjak, Stefan Selinšek, Jože Gostenčnik, Andrej Enci, Ferdo Črešnik, Stefan Založnik, Stanislav Videčnik, Ludvik Tič, Igor Lazar, Tone Knap, Milan Stumpfl Ivan Štern, Pavel Skobir, Jože Ingolič, Ivan Robar, Stefan Selinšek, Jože Pečovnik, Alojz Kapun, Stefan Amon, Franc Aner, Anton Ferik, Janko Jug, Jože Zorko, Andrej Ošlovnik, Jože Gomivnik, Karel Zlahtič;

LZ Novo mesto:

Anton Peskar, Aleksander Janežič, Gregor Mikolič, Jože Mihalič, Tomaž Biček, Milan Ivkovič, Viktor Kostevc, Alojz Turk, Franc Mole, Blaž Šutar, Karol Ribič, Ivan Veršaj, Ferdo

Foto J. Jelerčič: Starešina LD Grahovo Stane Sega s praporom in predstavniki lovskih organizacij ki so prispevale za spominske trakove; tretji z leve Janez Bokal, član izvršnega odbora LZS



Šetrajčič, Lojze Udovč, Ivan Pungrčar, Vladimir Brce, Bojan Brezovar, Nace Kregelj, Stojan Vojnovič;

LZ Prekmurje:

Peter Zelko; drugi odlikovani lovci te zveze so navedeni v »Lov-

cu« št. 6 (september 1969) na 179 strani;

LZ Zasavje:

Drago Polc, Jože Ocepek.

Vsem odlikovancem iskrene čestitke in — dober pogled!

Iz pisarne LZS

Jubilanti



Alojz Podlogar, član in častni član LD Turjak, praznuje svojo 75-letnico in 50 let lovskega udejstvovanja. Spoštovanemu lovskega tovarišu in skrbnemu gojitelju divjadi iskreno čestita-

mo z željo, da bi bil še dolgo zdrav in čil v naši zeleni bratovščini!

LD Turjak — J. P.

Mirko Kovač, član in gospodar LD Dol pri Hrastniku, 60-letnik. Med vojno je od leta 1941 aktivno sodeloval s partizani, pozneje pa je bil kot oficir obveščevalc v VDV brigadi, za kar je bil večkrat odlikovan. Po osvoboditvi je bil pobudnik za zgraditev lovske kočice na Kalu, kasneje v Gorah in na Brezovcu. Lovskemu tovarišu-jubilantu iskreno čestitamo in mu želimo še mnogo vrednih lovskih uric.

Lovski prijatelj —
K. P.

Umrli

Ivan Ferlež, član LD Žalec in LD Log ter predsednik nadzornega odbora LZ Celje, je nenadno preminil. Kljub svojim 76 letom je še vedno aktivno delal v lovski organizaciji. Bil je 22 let član nadzornega odbora Lovske zveze Celje, več let član upravnega odbora Lovske zveze Slovenije

in Lovske zadruge v Ljubljani. Poleg tega je aktivno delal v obeh lovskih družinah ter bil za zasluge v lovski organizaciji odlikovan z znakom za zasluge in redom za lovske zasluge II. stopnje. Lovski tovariši pa ga bodo ohranili v spominu tudi zaradi njegove šegavosti in dobrodušnosti.



Vedno nasmejan in dobre volje je bil dobrodošel v vsaki družbi. Kako zelo so ga cenili znanci in lovski prijatelji, priča izreden lovski pogreb in številno spremstvo na njegovi zadnji poti. Spoštovanemu lovskega tovarišu časten spomin!

LZ Celje, LD Žalec,
LD Log



Ivana Okrajška smo julija številni lovci, partizanski tovariši in prijatelji spremljali na njegovi zadnji poti. Kot človek, ki nikdar ni poznal omahovanja, je bil med vojno eden najbolj znanih partizanskih minerjaev, ki je razbijal okupatorjeve bunkerje po Štajerskem in Dolenjskem. Po vojni ga je ljubezen do na-

rave kmalu pripeljala v vrste poklicnih lovcev in je vsa leta do upokojitve vzorno skrbel za divjad v gojlovišču Kočevska Reka. Po upokojitvi je svoje delo nadaljeval v rojstnem kraju kot član LD Gabrovka. Lovci Kočevske in njegovega rojstnega kraja bomo vzornega lovskega tovariša ohranili v najlepšem spominu.

I. M.

Vinko Jerič, član, častni starešina in soustanovitelj LD Stoperce, je v 77. letu življenja preminil. Pokojnik je bil 55 let lovec, vrsto let starešina LD in požrtvovalno zavzet za napredek lovstva. Vzornega lovca in iskrenega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Stoperce

Vinko Pavlin, član LD Šentjernej, je v nesreči izgubil življenje. Dragega lovskega tovariša bomo ohranili v častnem spominu!

Člani LD Šentjernej

Franc Ivanc, član in soustanovitelj, član nadzornega odbora, najstarejši član LD Vel. Lašče, je 88 let star nenadno odšel v večna lovišča. Za časa NOB je mnogo pretrpel, saj so mu črnorokci na zverinski način umorili ženo. Spoštovanemu tovarišu, polnemu humorja in vedrosti, časten spomin in lahka domača gruda!

Člani LD Vel. Lašče —
A. K.

Slavko Prijatelj, član LD Remšnik, komaj 33 let star, je podlegel v prometni nesreči. Iskrenega in vedrega lovskega tovariša ohranimo v trajnem spominu!

Člani LD Remšnik,
N. A.



Alojz Pajnhart, član LD Križevci, je 55 let star podlegel zavrtni boleznii. Iskrenega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

LD Križevci
pri Ljutomeru — F. O.

Edi Komočar, član LD Čatež ob Savi, je v 60. letu starosti iznenada preminil. Dobrega lovca, poznavalca divjadi in tovariša ohranimo v trajnem spominu!

LD Čatež ob Savi



Martin Gajšek, »stric Martin«, je odšel v večna lovišča. Več kot 50 let je kot pravičen lovec lovil v šentjurskem lovišču.

S svojo šegavostjo nam je mnogokrat popestril zadnji pogon, ko je v vlogi divjega petelina preizkušal spretnosti lovcev.

LD Šentjur pri Celju

Pavel Češarek, član in soustanovitelj LD Dolenja vas, je v 63. letu življenja nenadno preminil. Pokojnik je bil 39 let lovec in več let član in predsednik nadzornega odbora. Zvestemu in pravičnemu lovskeemu tovarišu časten spomin!

Člani LD Dolenja vas —
M. O.

Jurij Očepek, član LD Griže, 86-letnik, je legel k večnemu počitku. Več ko pol stoletja je bil zgleden lovec in nas je učil lovske pravičnosti, plemenitosti in tovarštva. Ko se polni spoštovanja poslavljam o od Tebe, obljubljam o, da se bomo zvesto držali Tvojega zgle da.

LD Griže

Peter Uršič, član in častni starešina LD Stahovica, je 65 let star nenadno premi-

nil. Že v mladosti ga je pri-
tegnila narava, da je postal
gorski vodnik in oskrbnik
nekaterih planinskih koč,
ves čas pa je bil zaščitnik
divjadi. Za borbo proti oku-
patorju in za zasluge v lov-
skem udejstvom anju je bil
odlikovan. Mladim lovcem
je bil dober svetovalec ter
odkrit in značajan lovski
tovariš. Naj spokojno po-
čiva pod planinami, ki jih
je tako ljubil!

den. Divjadi je bilo obilo,
tako da so psi lahko zanes-
ljivo pokazali svoje zasno-
ve. Lovski terierji so se v
glasni gonji tuđi letos zelo
slabo odrezali. Od vseh 17
terierjev je bila sledoglasna
le lov. terierka Asta Dob-
brenjska, RMLT 2641, last
Sebastijana Baumana iz
Pesnice. Drugi so bili le vi-
doglasni, nekateri se sploh
niso oglasili, nekateri pa
niso bili za v vodo kar nič
navdušeni. Nasprotno so se
jazbečarji pri delu na pla-
nem odlično izkazali in vsi
pokazali zelo dober nos ter
v sledoglasnosti daleč pre-
segli terierje.

Preizkušnja dela v rovu (v
njem je bil star lisjak) je
pokazala, da večina psov ni
bila seznanjena z njihovo
nalogo v rovu, niti ni bila
vajena rova in ni hotela
vanj. Tisti pa, ki so imeli
že izkušnje, so rov takoj
preiskali in roparico na-
padli. Za to preizkušnjo se
je lisjak mnogo bolje izka-
zal od jazbeca, da o mladih
lisičkah sploh ne govorim.

Člani LD Vel. Lašče —
A. K.

Lovska kinologija

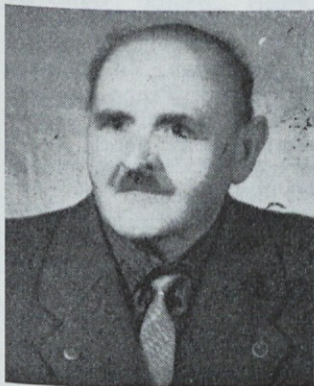
Pregled in preizkušnja jamarjev v Staršah pri Mariboru, 20. aprila 1969

Na zborn o mesto pri lov-
skem domu LD Starše, kjer
ima LZ Maribor odlično
urejen umetni rov, je bilo
privedenih 28 psov, od teh
9 jazbečarjev in 19 lov. te-
rierjev. Od preizkušnje sta
dva odstopila. Ocenjevala
sta sodnika Milan Ivezič in
Franc Friškovec, brez po-
moči pripravnikov. Prire-
ditev je odlično organiziral
in vodil s pomočniki kinol.
referent LZ Maribor Franc
Lipovšek. Po zunanosti so
bili psi poprečno prav do-
bri, saj je bilo podeljenih
21 prav dobr ih in le 7 do-
brih ocen — brez negativ-
nih. Napak v zobovju ni
bilo, pa tuđi odlakanost je
v glavnem ustrezala — ra-
zen pri nekaterih resastih
jazbečarjih. Tuđi po višini
so bili pravšni, nekateri iz-
razito nizki.

Za delo na planem je lovi-
šče nudilo zelo dobre pogoje
in tuđi teren je bil pregle-

Marka Praznika — Draja,
najstarejšega, 84 let starega
našega častnega člana iz
Lokovice, smo spremili na
poslednji poti. Pol stoletja
je bil lovec in je do zad-
njega še uplenil kakega zaj-
ca na skupnih lovih. Dragi
Marko, počivaj mirno v slo-
venski zemlji!

LD Smrekovec v Šoštanj u
I. N.



Člani LD Dolenja vas —
M. O.

Člani LD Vel. Lašče —
A. K.



Foto H. Vadnov: Z jesenske vzrejne tekme ptičarjev leta 1965 na Ježici. — Prvi z leve Peter Pečnik s psico Bibo, ki se je letos oktobra na mednarodni tekmi kdl. ptičarjev v Welssu v Avstriji v konkurenci najboljših psov iz 6 držav uvrstila v skupino odličnih — najboljših

Uspehi:

Lovski terierji

a) Preizkušeni v rovu in na planem:

1. Desa Sladkogorska, RMLT 2710, vzreditelj Matko Goršek, lastnik Anton Pristovnik, Sp. Hoče 58 — zunanost prav dobro, A — 61 točk, B — 69 točk — skupaj 130 točk, II. a, * Ω ;

2. Asta Dobrenjska, RMLT 2641, vzreditelj Sebastijan Bauman, lastnik Ivan Bauman, Gačnik 21 p. Pesnica — zunanost prav dobra, A — 54 točk, B — 74 točk, skupaj 128 točk, II. b, * Ω \;

3. Bari, RMLT 2652, vzreditelj Zorka Šijanec, lastnik Alojz Poročnik, Muta 40 — zunanost prav dobra, A — 59 točk, B — 69 točk, skupaj 128 točk, II. c, * Ω ;

4. Bara, RMLT 2719, vzreditelj Mihael Šmid, lastnik Anton Cesar, Slovenj Gradec, Celjska cesta — zunanost prav dobra, A — 66 točk, B — 61 točk — skupaj 127 točk, II. c, * Ω ;

5. Brina, RMLT 2452, vzreditelj Jože Kogelnik, lastnik Jože Kogelnik, Podklanc 5, Dravograd — zunanost prav dobra, A —

65 točk, B — 56 točk, skupaj 121 točk, II. d, * Ω ;

6. Ringica, RMLT 2467, vzreditelj Zofka Šijanec, lastnik Janez Peklar, Muta 118 — zunanost dobra, A — 62 točk, B — 59 točk, skupaj 121 točk, II. e, * Ω ;

7. Don Sladkogorski, RMLT 2709, vzreditelj Matko Goršek, lastnik Igor Lazar, Razvanje 5, p. Hoče — zunanost prav dobra, A — 68 točk, B — 51 točk, skupaj 120 točk, II. f, * Ω ;

8. Alko Dobrenjski, RMLT 2637, vzreditelj Sebastijan Bauman, lastnik Sebastijan Bauman, Dobrenje 70, p. Pesnica — zunanost prav dobra, A — 52 točk, B — 56 točk, skupaj 108 točk, III. a, * Ω ;

9. Ada Dobrenjska, RMLT 2528, vzreditelj Sebastijan Bauman, lastnik Anton Mohorič, Kresnica 20 — zunanost dobra, A — 62 točk, B — 39 točk, skupaj 101 točka, III. b, * Ω ;

10. Alf Dobrenjski, RMLT 2636, vzreditelj Sebastijan Bauman, lastnik Franc Senekovič, Štajngrova 11 — P. P. zunanost prav dobra,

A — 23 točk, B — 66 točk, P. P., *;

11. Bina, RMLT 2450, vzreditelj Jože Kogelnik, lastnik Ivan Kordež, Meža, p. Dravograd — zunanost prav dobra, A — 44 točk, B — 43 točk, skupaj 87 točk, P. P., *;

12. Lora, JRJ 2615 Lt, vzreditelj Maks Mrak, lastnik Ivan Rek, Podvelka 8 a — zunanost prav dobra, A — 38 točk, B — 48 točk, skupaj 86 točk, P. P., *;

13. Jokl Žalski, RMLT 2686, vzreditelj LD Žalec, lastnik Peter Jelek, Maribor, Dominikuševa 10 — zunanost prav dobra, A — 32 točk, B — 53 točk, skupaj 85 točk, P. P., *;

14. Ris, RMLT 2629, vzreditelj Jože Krajnc, lastnik Karel Krajnc, Maribor, Šentpeterska 23 — zunanost prav dobra, A — 22 točk, B — 61 točk, skupaj 83 točk, P. P., *;

15. Ajda, RMLT 2845, vzreditelj Jože Obreht, lastnik LD Hoče (Albin Pehant) — zunanost prav dobra, A — 25 točk, B — 48 točk, skupaj 73 točk, P. P., *.

b) Preizkušeni samo na planem:

1. Čajka, RMLT 2537, vzreditelj Ferdinand Zagar, lastnik Jakob Knez, Ptuj, Mejna cesta — zunanost prav dobra, B — 63 točk, III. ocena;

2. Ali, RMLT 2843, vzreditelj Jože Obreht, lastnik Karl Grm, Šentilj 96 — zunanost prav dobra, B — 62 točk, III. ocena.

c) Ocenjeni samo po zunanosti:

Rija, RMLT 2630, vzreditelj in lastnik Jože Kranjc, Maribor, Rosinova 1 — zunanost dobra/prav dobra;

Ami, RMLT 2454, vzreditelj Milan Bolko, lastnik Anton Turk, Zlatoličje 70 — zunanost prav dobra/prav dobra.

Jazbečarji

a) Preizkušeni v rovu in na planem:

1. Alka, RMJKi 135 (kratkodlaki jazbečar), vzreditelj Vinko Tržan, Zg. Bistrica 77, lastnik Franc Rakuša, Sela 37, p. Hajdina — zunanost prav dobra, A — 65 točk, B — 74 točk, skupaj 139 točk, I. ocena, * Ω \;

2. Tisa Šmartinska, RMJri 301 (resasti jazbečar), vzreditelj in lastnik Hinko Sernc, Šmartno na Pohorju 5 — zunanost prav dobra, A — 57 točk, B — 60 točk, skupaj 117 točk, II. a ocena, * Ω \;

3. Tim Šmartinski, RMJri 295 (resasti jazbečar), vzreditelj in lastnik Hinko Sernc, Šmartno na Pohorju 5 — zunanost dobra, A — 63 točk, B — 52 točk, skupaj 115 točk, II. b ocena, * Ω \;

4. Aga, RMJKi 134 (kratkodlaki jazbečar), vzreditelj Vinko Tržan, last LD Ptuj (Franc Rakuša) — zunanost prav dobra, A — 49 točk, B — 63 točk, skupaj

112 točk, II. c ocena, * $\cap \setminus$;
5. Čanka Dravskodvorska, RMJos 341 (resasti jazbečar), vzreditelj Ivan Verdinek, Rače, lovski dom, lastnik Karel Kresnik, Muta 53 — zunanost dobra, A — 51 točk, B — 60 točk, skupaj 111 točk, II. č ocena, * $\cap \setminus$;
6. Čurka Dravskodvorska, RMJos 345 (resasti jazbečar), vzreditelj Ivan Verdinek, lastnik Jože Pesek, Brezola 22, p. Rače — zunanost prav dobra, A — 49 točk, B — 61 točk, skupaj 110 točk, II. d ocena, * $\cap \setminus$.

b) Preizkušeni samo v rovu:

Giga, JRJ 305 Jod (resasti jazbečar), vzreditelj Jože Vester, Tržič, lastnik Ivan Verdinek, Rače, lovski dom — zunanost dobra, A — 59 točk, II. ocena, * \cap .

c) Preizkušeni samo na planem:

1. Ossi von der Wildenau, 6803914 R (resasti jazbečar), vzreditelj Eugen Hesse, München, lastnik Mirko Fluher, Slivnica 38, p. Orehova vas — zunanost prav dobra/odlična, B — 95 točk, I. ocena, \setminus ;

2. Eda Janinska, RMJri 335 (resasti jazbečar), vzreditelj LD Rogaška Slatina (Anton Mlakar), lastnik Ignac Rop, Podlehnik 40 a — zunanost prav dobra/dobra, B — 65 točk, I. ocena, \setminus .

V skupni razvrstitvi so se jazbečarji bolje odrezali od lovskih terierjev, ne samo v delu na planem, temveč tudi v rovu. Edini pes, ki je na preizkušnji dosegel I. oceno, je bila kratkodlaka jazbečarka Alka, last Frančka Rakuše iz Hajdine. Tako so jazbečarji pokazali ne samo, da so izredno sigurni pri delu v rovu, zlasti pri glasni gonji, temveč tudi, da imajo ostre zobe ter da prav nič ne zaostajajo za terierji, če so pravilno vodeni.

Preizkušnja je bila odlično organizirana in je potekala brez motenj. Za bodoče priporočam, da so na tako preizkušnjo povabljeni vsaj trije sodniki, ali pa naj se razdeli na dva dni. Prav tako naj bodo vodniki bolj disciplinirani in naj predhodno pravočasno prijavijo svojo udeležbo, da prireditelj zagotovi dovolj sodnikov.

Franc Friškovec,
kinol. sodnik

Pregled in ocenitev jamarjev v Cerkljah pri Krškem, 27. aprila 1969

Privedenih je bilo 12 psov, 1 kdl. jazbečar in 11 lov. terierjev. Psi so bili prav dobre kakovosti, saj sta bili dani dve odlični oceni, pet prav dobrih in pet dobrih. Napak v zobovju ni bilo, pa tudi odlakanost je v glavnem ustrezala, čeprav psom ne bi škodilo, če bi jih bili pred pregledom in še kdaj pa kdaj prečesali, zlasti pa ob menjavi dlake. Tudi odstranitvi notranjih zajedavcev pri nekaterih psih bi bilo treba posvetiti nekaj pozornosti.

Umetni rov je bil odlično pripravljen, za kar gre vse priznanje Lojzetu Žibertu, ki ima bogato prakso. Za preizkušnjo so bili pripravljeni štirje jazbeci. Od psov jih kar šest ni hotelo v rov, ker niso vedeli, kaj se od njih zahteva. Zato so vodniki teh odstopili od nadaljnje preizkušnje, saj so tudi sami šele spoznali, za kaj gre. Po drugi strani pa so stari jamarški mački, ko so jih sprčili, pokazali, »kako se taki reči streže«. Izredno se je izkazal pes Car, last Antona Žmavca, ki je takoj pravilno zgrabil jazbeca za vrat in ga izvlekel iz jame. Na tej preizkušnji

smo lahko spoznali, da ni dovolj le sama dedna zasnova psa, pa še tako dobra, če mladega psa ne seznamimo z njegovo nalogo in ga ne vadimo v delu.

Uspehi:

a) Psi po zunanosti

1. Kratkodlaki jazbečar:

Cita, RMJKi, vzreditelj Franc Ječ, Gornji Lenart 36, p. Brežice — lastnik Drago Vidmar, Kapele 16, prav dobro/odlično;

2. lovski terierji:

Čedo, RMLT 1503, vzreditelj Vinko But, Sevnica — lastnik Janko Žveglič, Zabuovje 4, dobro/dobro;

Bistra, RMLT 2705, vzreditelj Janez Černoga, Zdole 23 — lastnik Jože Kovelj, Dolenja vas 30, prav dobro/prav dobro;

Aga, RMLT 2574, vzreditelj Jože Petelinc, Sela pri Dobovi — lastnik Ivan Vogrin, Vrhje 55, prav dobro/prav dobro;

Ajda, RMLT 2575, vzreditelj Jože Petelinc, Sela pri Dobovi — lastnik Ivan Lahovič, Jereslavec 6, dobro/dobro;

Olka, RMLT 2449, vzreditelj Jože Jelaršič, Veliko Mraševo — lastnik Lojze Žibert, Veliko Mraševo 37, dobro/odlično.

b) Psi na uporabnostni tekmi

1. Car, RMLT 2419, vzreditelj LD Globoko (Jože Cizelj), lastnik Anton Žmavc, Brežje št. 5, p. Globoko pri Brežicah — zunanost prav dobra/dobra, ocena dela A 85 točk (4 + 1, 4, 3, 4, 3), I. a, \cap * /;

2. Boj, RMLT 3547 Lt, vzreditelj Rado Levičar, Krško, Gora 12, lastnik Anton Javorič, Brestanica 160 — zunanost odlična/prav dobra, ocena dela A 64 točk (3,5, 4, 4, 4, 4), I. b ocena, \cap *.

c) Psi po zasnovnih lastnostih

1. Cera, RMLT 2342, vzreditelj Oskar Jan, Žlebnik 35, lastnik Andrej Krajnc, Zabuovje 4 — zunanost dobra/prav dobra, ocena dela A — 50 točk (2,5, 3, 3, 4), II., \cap *;

2. CITA, RMLT 2424, vzreditelj LD Globoko (Jože Cizelj), lastnik Franc Škaler, Cundrovce 50 — zunanost odlična/prav dobra, ocena dela A — 43 točk (2, 3, 3, 3), III. b, \cap *;

3. Car, RMLT 2732, vzreditelj Anton Pegam, Hrastje št. 1, lastnik Jože Cramc, Boršt 1 — zunanost prav dobra/prav dobra, ocena dela A — 42 točk (3, 2, 0, 4), III., \cap *;

4. Astra, RMLT 1803, vzreditelj LD Globoko (Jože Cizelj), lastnik LD Pišce (Ivan Preskar) — zunanost dobra/prav dobra, ocena dela A — 41 točk (2,5, 2, 3, 2), III. c, \cap *;

5. Oki, RMLT 5519 Lt, vzreditelj Lojze Jelaršič, Veliko Mraševo 52, lastnik Franc Butara, Ljubljana — zunanost prav dobra/prav dobra, ocena dela A — 40 točk (2, 3, 4, 1), III. d, \cap *. Predlagam, da LZ Krško v jeseni izvede še preizkušnjo jamarjev v delu na planem, da se ugotove njihove delovne sposobnosti, zlasti še sledoglasnost.

Franc Friškovec,
kinol. sodnik

Pregled in preizkušnja jamarjev na Rinki, 18. maja 1969

Tudi letos je bila ta tradicionalna kinološka prireditve odlično obiskana.

Pse je pregledal in telesno ocenil sodnik Milan Ivezič iz Ptuja. Privedenih je bilo 38 psov: 31 lovskih terier-

jev, 5 resastih in 2 kratkodlaka jazbečarja.

Ocene:

lovski terierji — 16 prav dobro, 11 dobro in 4 nezadostno;

resasti jazbečarji — 2 prav dobro, 3 dobro;

kratkodlaki jazbečarji — 1 prav dobro, 1 dobro.

Sodnik je bil s kvaliteto psov zadovoljen.

Za tekmovanje v umetnem rovu z lisico se je prijavilo 45 vodnikov z 32 lovskimi terierji in 13 jazbečarji. Od 13 jazbečarjev je bilo ocenjenih 5, 8 je ostalo neocenjenih. Od 32 lovskih terierjev pa je prejelo pozitivne ocene 12, 20 pa je ostalo brez ocene. Mnenje sodnika Rojca iz Žalca, ki je ocenjeval delo psov v umetnem rovu, je, da se vodniki vse premalo ukvarjajo s psi, jih ne vodijo v lovišče in ne šolajo. Jamarji, ki so predvsem borbeni psi in namenjeni lovu na lisice in jazbece, morajo leto dni stari ali celo več

že poznati rov in pokazati primerno ostrost.

Dva psa, ki sta tekmovala v delu na planem že v jeseni in prejela visoki oceni, sta s preizkušnjo v rovu zaključila svojo oceno v delu. To sta lovski terier Azor Dobrenjski, JRLT 5529, tel. ocena prav dobro, lastnik in vodnik Stanko Knez, Šentjur, Primož 33, 162 točk — I; kratkodlaki jazbečar Bari Gomilski, RMJki 127, tel. ocena odlično, lastnik in vodnik Franc Šolinc, Glinje 6, p. Braslovče, 167 točk — I. Oba psa sta tako po zunanosti kakor tudi po svojih lovskih kvalitetah odlična plemenjaka.

Nadalje so prejeli za delo v rovu ocene jamarji, ki morajo v jeseni še na preizkušnjo v delu na planem:

Kratkodlaka jazbečarja:

Ida Žalska, RMJki 137, lastnik in vodnik Matko Vihernik, Gotovlje, 68 točk; Cuno v. d. kleinen Furth, JRJki 1202, lastnik in vod-

nik Ivan Pinter, Gomilsko, 50 točk.

Resasta jazbečarja:

Morry Szaguldoi, RMJos 624, lastnik in vodnik Silva Caf, Maribor, 60 točk; Ori, RMJos 214, lastnik in vodnik Alojz Hernaus, Šentjur, 42 točk.

Lovski terierji:

Ali Sladkogorski, JRLT 3181, lastnik in vodnik Jože Remic, Nazarje, 68 točk; Don Pobreški, JRLT 2411, lastnik in vodnik Ivan Caf, Maribor, 68 točk; Diva Kovaška, RMLT 2737, lastnik in vodnik Maks Kolar, Slov. Bistrica, 68 točk; Mis Pobreška, JRLT 2624, lastnik in vodnik Ivan Caf, Maribor, 65 točk; Don Kovaški, RMLT 2735, lastnik in vodnik Maks Kolar, Slov. Bistrica, 65 točk; Ori Sladkogorski, RMLT 885 lastnik in vodnik Franc Drobež, Vransko, 65 točk; Tara, RMLT 2564, lastnik in vodnik Slavko Brglez, Velenje, 62 točk;

Alma, RMLT 2864, lastnik in vodnik Jože Obreht, Radvanje, 48 točk;

Davi, RMLT 3215, lastnik in vodnik Drago Markič, Razbor, Dramlje, 48 točk; Ceza, RMLT 2422, lastnik in vodnik Tone Pikel, Ljubno ob Savinji, 45 točk; Fanko, RMLT 2694, lastnik in vodnik Slavko Brglez, Šentjur, 37 točk.

S. K.

Pregled psov v Celju 25. maja 1969

Na ta znani in dobro obiskani vsakoletni pomladanski pregled lovskih psov na dvorišču OF doma v Celju so lovci privedli 76 psov, 39 goničev, 22 brak-jazbečarjev, 12 šarivcev in 3 ptičarje.

Goniče je ocenjeval Jože Kristen iz Cerknice. Vodniki so mu predstavili 25 kratkodlakih istrijancev (1 odlično, 11 prav dobro, 8 dobro, 5 nezadostno), 1 resastega istrijanca (dobro), 8 posavskih goničev (1 odlično, 3 prav dobro, 3 dobro, 1 nezadostno) in 4 balkanske goniče (1 odlično, 3 prav dobro). V številu in kvaliteti so prvačili kratkodlaki istrijanci. To je pasma, ki je tudi v celjski zvezi med kmečkimi lovci najbolj priljubljena in si danes lovci dobrih pogonov ne morejo misliti brez zvojenja istrijancev.

Med prav dobro ocenjenimi mladimi psi jih je cela vrsta, ki jim v bodoče, ko bodo stari najmanj 18 mesecev, odlična ocena ne uide. Tudi pri posavskih goničih je opaziti, da se kvaliteta izboljšuje. Na žalost je skoraj izginil resasti istrijanec, kar je škoda za to nadvse uporabno pasmo. Posamezni lovci se poslužujejo tudi balkanskih go-

Foto VI. Pleničar: Angleški sestri pred ocenitvijo



ničev, ki so v tipu približno izenačeni.

V krogu za šarivce in ptičarje je ocenjeval Jože Škofic iz Ljubljane. Tokrat so med šarivci že prevladovali nemški prepeličarji, ki jih je bilo 6 (3 prav dobro, 3 dobro), sledijo 4 špringer španjeli (3 prav dobro, 1 dobro), 2 koker španjela (1 prav dobro, 1 dobro), 2 nem. kratkodlaka ptičarja (oba prav dobro) in resasti ptičar (neocenjen).

Ocenjeni psi so bili tipični predstavniki svojih pasem ter je bil sodnik zadovoljen z njihovo kvaliteto.

Brak-jazbečarje sem ocenjeval podpisani. Od ocenjenih psov so prejeli: 1 odlično, 7 prav dobro, 6 dobro in 8 nezadostno. Pozitivno ocenjeni psi so bili tipični brak-jazbečarji, od katerih bo marsikateri kasneje prejel še boljšo oceno. Negativne ocene so bile izrečene brak-jazbečarjem s premajhno ali preveliko plečno višino, kar je še vedno rak rana te pasme, ki zahteva v bodoče še več doslednosti pri vzreji. Posebno previsoke brak-jazbečarje je v leglu mogoče spoznati, ker so izrazito kratki. Prav bi bilo, da bi rejci takšne mladiče pokončali pred prodajo.

S. Kovač
kinol. sodnik

Prijavljene paritve

Kratkodlaki jazbečarji:

Cuno v. d. Kleinen Furth JRJki 1202 — Aga JRJki 320, bila na tekmi, leglo 17. 9. 1969. Rejec Ivan Pintar, Grajska vas 49, p. Gomilsko.

Resasti jazbečarji:

Runo JRJri 324 — Alfa JRJri 344, leglo 5. 9. 1969. Rejec Jernej Škulj, Zamostec 50, p. Sodražica.

Prepeličarji:

Lord v. d. Buchenrausche JRP Pr 12, bil na tekmi — Heka Šmohorska JRP Pr 9, leglo 1. 10. 1969. Rejec Alojz Vezjak, Sp. Poljčane 33.

Angleški setri:

Tell delle Vallate LOI. ST. 22206/64 — Dama delle Vallate JRP AS 1606, leglo 12. 11. 1969. Rejec Ivan Stibilj, Plače 155, p. Ajdovščina.

Koker španjeli:

Demon Uskovniški JRŠK 596 — Aida JRŠK 1303, leglo 19. 11. 1969. Rejec Jože Seme, Murska Sobota, Lendavska 18.

Rik JRŠK 736 — Agica JRŠK 1305, leglo 9. 9. 1969. Rejec Jože Turk, Krško, Tovarniška 3.

Nemški resasti ptičarji:

Luks Bičevski JRPri 1686 — Beba Krimška JRPri 1477, bila na tekmi, leglo 20. 9. 1969. Rejec Franc Balon, Brezovica 40, Bizeljsko.

Lovski terierji:

Ari Laški JRLT 5512 — Dora JRLT 1872, leglo 28. 7. 1969. Rejec Franc Herle, Zagorje, C. 9. avgusta 98. Hajko Turjaški JRLT 2834, bil na tekmi — Bora JRLT 3653, bila na tekmi, leglo 4. 10. 1969. Rejec Janko Tišler, Zadruga 14, p. Duplje. Boj JRLT 3659, bila na tekmi — Lepša JRLT 3667, bila na tekmi, leglo 2. 9. 1969. Rejec Janez Miklavčič, Ljubljana, Proleterska 14. Poki Atovski JRLT 3307, bil na tekmi — Osa Sladkogorska JRLT 3533, bila na tekmi, leglo 12. 8. 1969. Rejec Janko Dokl, Zg. Korena, pri Mariboru.

Jon JRLT 2702 — Miška JRLT 3337, leglo 29. 10. 1969. Rejec Jože Oblak, Vojsko 12, p. Idrija.

Bor Javorniški JRLT 1855, bil na tekmi — Hosta Trav-

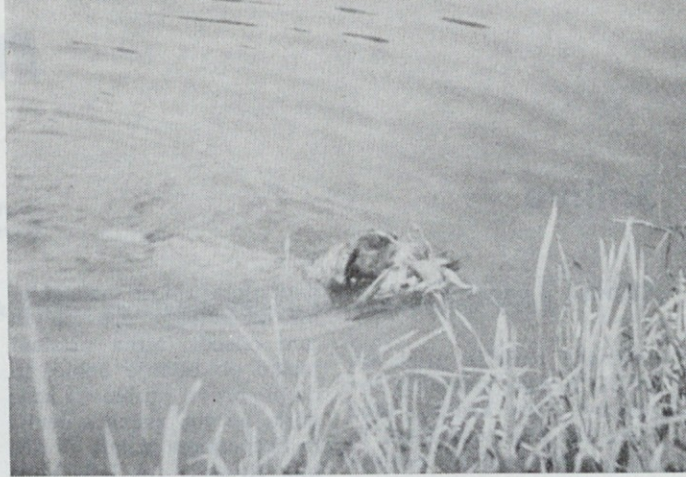


Foto F. Fluher: Nepogrešljivi pomočnik prinaša plen iz vode

nogorska JRLT 3265, leglo 15. 9. 1969. Rejec Janez Matičič, Planina 80/a, pri Raketu.

Jadran Travnogorski JRLT 2550 — Lepša Travnogorska JRLT 2111, leglo 13. 8. 1969. Rejec Janez Pogačnik, Breg 24, p. Ribnica.

Hajko Turjaški JRLT 2834, bil na tekmi — Čita JRLT 3666, leglo 17. 8. 1969. Rejec Ludvik Smrekar, Ljubljana, Bohinjčeva 15.

Poki Atovski JRLT 3307, bil na tekmi — Aga Martjanska JRLT 3243, bil na tekmi, leglo 21. 8. 1969. Rejec Gabrijel dr. Kastelic, Murska Sobota, Ul. Štefana Kovača 2.

Brak-jazbečarji:

Boni JRBj 1596 — Brina JRBj 1891, leglo 27. 9. 1969. Rejec Lovska družina Tabor, Sežana.

Agič JRBj 1677 — Breza Ortneška JRBj 1995, leglo 19. 7. 1969. Rejec Max Mori, Igrčevo 2, Črna na Koroškem.

Efendi Šmohorski JRBj 1866 — Pika Vojniška JRBj 2193, leglo 15. 9. 1969. Rejec Miha Skaza, Višnja vas 12 a, p. Vojnik.

Gift v. Starhand JRBj 2094 — Jela JRBj 1982, bila na tekmi, leglo 24. 9. 1969. Rejec Albert Šket, Poljčane 60.

Kratkodlaki istrski goniči:

Živko JRGki 4815, bil na tekmi — Cenza Velikolaška JRGki 4822, leglo 1. 10. 1969. Rejec Franc Korošec, Velike Lašče 4.

Agi Ribniški JRGki 6956 — Boljša Črnovrška JRGki 7000, leglo 28. 10. 1969. Rejec Andrej Likar, Grosuplje, Trubarjeva 5.

Ero Roški JRGki 4655 — Belka Osilniška JRGki 5392, leglo 23. 6. 1969. Rejec Tone Ožbolt, Kočevje, Prešernova.

Cigo JRGki 5520 — Šibra Ribniška JRGki 4174, leglo 7. 10. 1969. Rejec Jože Oblak, Vojsko, p. Idrija.

Dendi Kočevski JRGki 4379 — Ena Roška JRGki 4847, leglo 26. 5. 1969. Rejec Ivan Poje, Lopinje, p. Mozelj.

Posavski goniči:

Ari JRGki 6305, bil na tekmi — Bojka JRGp 7618, leglo 9. 10. 1969. Rejec Anton Prednik, Podgorje 8, p. Podgorje pri Slovenj Gradcu.

Prijavljene in zaščitene psarne

»JETERBENŠKA«, za kraške ovčarje, lastnik Franc Jakopič, Žlebe 21, p. Medvode;

»KANALSKA«, za nemške ovčarje, lastnik Srečko Hadler, Miklavž 99 a, p. Hoče;

»OD RIMSKE GOMILE« za nemške ovčarje, lastnik Andrej Seusek, Miklavž 15, p. Hoče;

»PILOVŠKA« za škotske ovčarje, lastnik Franc Dolinar, Ljubljana, Prešernova 38;

Kinološka zveza Slovenije

Šaljive

Klobasa v pogonu

Jesenske nedelje pred leti je LD Kozjak priredila lov pri Sv. Treh kraljih. Med lovci sta bila tudi Bertl in Miha. Na tretjem pogonu se je naključilo, da sta si bila soseda na stojiščih. Ko je rog zatrobil začetek pogona, so kmalu zazvonili psi in pričelo je pokati, kakor bi bilo žeganje pri Sv. Treh kraljih. Tudi Miha je streljal, na lisico, in jo pogodil v zadnjo plat, da se je valila po strmini med grmovjem navzdol. Miha v skrbeh, da bi mu lisica ne ušla v luknjo, pokliče soseda Bertla. Bertl, dobra duša, brez pomisleka priskoči na pomoč. A smola, iz odprte torbe se mu je zmuznila velika klobasa in se zakotalila po bregu. Tedaj je bil Bertl v škripcih, ali naj teče za klobaso ali za lisico. Če bi lovil klobaso, bi mu ušla lisica, če bi tekel za lisico, bi mu psi lahko požrli klobaso. Pa se brž znajde: klobaso brez nog in še mrtvo povrh bo laže ujeti kakor še živo lisico. Zato sta Miha in Bertl tekla vsak za svojim plenom. Po končanem pogonu, ko so se lovci znašli na zbirališču, sta bila najbolj zadovoljna Bertl in Miha, saj sta ujela vsak svoj plen.

F. K.

Kraguljeva šola

Miha, požrtvovalen in spoštovan lovec LD V., je šel neke nedelje v letošnjem marcu klicat kragulje. Ta lov je posebej planiral na prošnjo svojega sinčka, da bi šola izpopolnila svojo zbirko s kraguljem. Vešč tega lova je kragulja kmalu priklical. Kragulj je sedel predenj na drevo in Miha... pok! Kragulj se med

padanjem ujame med vejami sosednjega drevesa in tam obsedi. Miha prisloni puško ob bližnje deblo, in da bi spravil ranjenega kragulja na tla, začne s čevlji in krepeljem butati ob deblo. Kragulj res bolj zleti kakor pače na tla in beži po tleh. Miha jo ubere za njim in med dirko, kdo bo koga, se spomni na puško. Toda puška je bila že predaletč za njim, kragulj pa se je začel dvigati in končno je odletel. Miho je bila ta smola toliko prizadela in razkačila — ker ni mogel izpolniti obljube šoli — da je sklenil izstopiti iz lovske družine. S težavo so ga tovariši pomirili in pregovorili, da ni vrgel puške v koruzo. Sedaj ne prisloni več puške ob drevo in raje stika ob lisičinah za lisicami — ker ne letajo.

A. Sevnik

Odličen strelec

Na zadnjem pogonu pri zidnici je bilo poleg drugih zabav na programu tudi streljanje na leteči klobuk. Toda nihče ni hotel žrtvovati pokrivala, pa reče Jože: »No, streljal bom z idealko, ne s šibrami.«

Brž se javi začetnik, češ da plača liter vina, če Jože pogodi klobuk.

Jože ustrel dvakrat in klobuk ves preluknjan pade na tla.

»Ti si ga pa s šibrami!«

A Jože strokovno pojasni:

»Z idealko sem ga, pa so mu popustili šivi...«

F. S.

Za zgled

Tako strasten lovec je bil, da se je vedno udeleževal vseh zadnjih pogonov...

F. S.

Gojitelj

»Vidiš, Gustelj, to je naš največji gojitelj divjadi.«

»Kako to, nisem ga še videl, da bi jo pozimi krmil?«

»To ne, ampak nikoli nič ne zadene...«

F. S.

Ugibanja o živalih

»Da, čisto res je, da medved pije črno kavo. Dokazano v novomeških gozdovih februarja letos.«

»Zakaj pa lisjaki ne hodijo v gledališče? Zato, ker potem ne bi imel kdo dežurirati pri kokoših, ker kurniki itak niso važni...«

»Zato, ker so bili lovci bolj varni pri Slonu, so se na veliko umaknili Levu, ker je krvoločnejši pri cenah.«

»Zakaj pa volkovi v kočevskih gozdovih proti Črnomlju ne „štopajo“ vozniakov? — Zato, da jih rado vedni šoferji ne bi nadlegovali z vprašanji, s kakšno pasto da si čistijo zobe, ker se jim tako lepo svetijo...«

Špula

To se dogaja...

(Navodilo za dober uspeh)

1. Če si slab strelec, posodi svoj pihalnik nelovcu, ki je sicer dober strelec, pa boš prišel do plena tudi ti. Plen si bratsko razdelita. Do solovcev bodi strog, kakor se to spodobi funkcionarju LD.

2. Če si uplenil srnjaka II a in bi zaradi tega moral po pravilniku LD plačati 100 kazenskih točk, snemi s stene 10 let staro trofejo in jo daj ocenit, če še ni bila ocenjena. Še posebno ti bo

uspelo, če si tudi sam član komisije za ocenjevanje trofeje.

3. Trofejo II a prinesi na ocenitev tedaj, ko bo za to ugoden čas, oziroma ko se bo poslovnik LD spremenil v tvojo korist.

4. Poslovnik LD, posebno še, če si starešina, spremeni naj na vsakem družinskem posvetu (za to je vendar pristojen občni zbor!), in sicer tako, da bo imel čimveč nenapisanih določil. Najbolje, da usekaš mimo vseh predpisov in ravnaš po svoji zamisli — dokler ne treščiš z glavo ob zid.

Au.

Na črno

Lovec Jelko je gradil hišo na črno.

Pride gradbeni inšpektor in konča svoj uradni postopek z besedami:

»Vi ste lovec, no, in kaj bi naredili z menoj, če bi na črno ustrelil zajca?«

»Jaz bi vam rekel: zaenkrat naj bo, tovariš inšpektor, drugič se bova pa drugače zmenila...«

-elf-

Gluhi zajec

Na pogonu pride pred znanejšega strelca, gospodarja LD A. v Posavju, zajec in sede. Gospodar bum, bum! Pogleda in zajec še sedi. Tretjič bum, četrtrič strel odpove. Tedaj Jože na stojišču nad gospodarjem začuden vpraša: »Ali ne greš zajca pobrat?« Gospodar se v zadregi trpko nasmehne in reče: »Nisem vedel, še manj verjel, da je tudi zajec gluhi.«

MO

tehno union

ZASTOPSTVO INOZEMSKIH TOVARN IN KONSIGNACIJE

LJUBLJANA, VOŠNJAKOVA 5

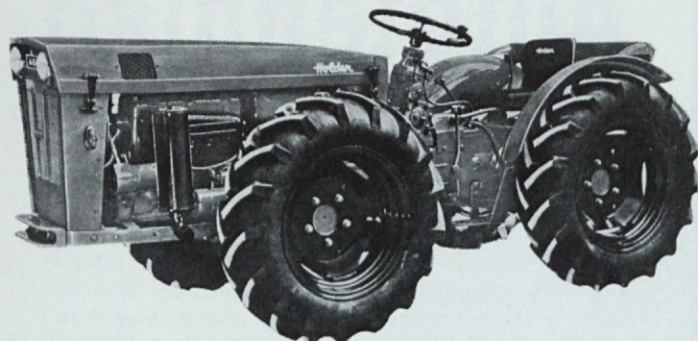
TELEFON komerc., uprava in računovod. h. c. 320-855, skladišče 51-465, 51-466
TELEGRAM: TEHNOUNION LJUBLJANA, TELEX 31-200, POŠTNI PREDAL 01-347

nudi vsem kmetovalcem iz svojega konsignacijskega skladišča kvalitetne kmetijsko-obdelovalne stroje:



enoosne in dvoosne traktorje za obdelovanje njiv, vinogradov, sadovnjakov, nasadov hmelja in uporabne tudi v gozdarstvu

AG - 3



Dvotaktni diesel motor, 1500 ccm 30 Ks/DIN pri 2300 o/min, 6 brzin naprej in 3 nazaj, pogon vseh 4 koles preko 2 diferencialov

Cultitrac AM — 2

Dvotaktni vodnohlajeni diesel motor, 1000 ccm, 20 Ks/DIN pri 2300 o/min, 6 brzin naprej in 4 nazaj, pogon in krmiljenje vseh 4 koles

Cultitrac AG — 35

Traktor opremljen z vitlom za vleko hlodov iz gozda. Tehnični podatki isti kot pri AG — 3. Ima že serijsko vgrajeno hidravlično krmiljenje

Za vse svoje traktorje izdeluje tovarna Holder širok asortiman priključkov za obdelovanje različnih kultur.

REFORM

KOSILNICE



Pri košnji pozor na gnezda in mladiče divjadi!

Motorna kosilnica REFORM 158 Super je specialna motorna kosilnica za vsa hribovita področja do 80 ‰. Zaradi odlične sposobnosti za košnjo po pobočjih je REFORM kosilnica največkrat zahtevana motorna kosilnica.

Njene ogromne sposobnosti so:

Pravilni položaj težišča, posebno smotno enoročno vključevanje, vožnja nazaj z vključeno kosilnico in zaradi tega istočasnim čiščenjem rezilne gredi kakor tudi vstavljanje čelnih gabelj brez orodja.

TEHNIČNI PODATKI:

Rotax dvotaktni bencinski motor, 200 ccm s 6 KS

Število obratov: 3000 o/min

Gorivo: mešanica bencin olje

Vsebina posode za gorivo: 3,4 litra

Poraba goriva: 1,20 litra na uro

1 prestava naprej, 1 nazaj, 1 za košnjo, ki se lahko vključi za vožnjo naprej, nazaj in za prosti tek.

Hitrost pri delu naprej in nazaj 3,6 km na uro.

Rezilna gred 130 cm je opremljena z jeklenimi normalnimi zobmi in gumijastimi kolesi.

Učinek do 0,5 ha na uro.

Teža 157 kg.

ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA

TEHNO UNION

LJUBLJANA, Vošnjakova ul. 5

Lovce obveščamo

KAMENO SOL bomo razpošiljali po prispelih naročilih, toda težko bomo upoštevali naročila, prispela po 10. novembru t. l.

POSEBNE LOVSKE SMUČKE MODEL »LOVEC« vam bodo v pomoč pri oskrbovanju divjadi s hrano. Naj vas visok sneg ne preseneti nepripravljene!

LOVSKE OBLEKE so na razpolago v vseh naših poslovalnicah. Če nam sporočite mere po skicah, objavljenih v 3. in 6. številki letošnjega »Lovca«, vam obleko pošljemo po povzetju na vaš dom. Pri naročilu večjega števila oblek — najmanj petih — nudimo na naročilnico lovske družine poseben popust.

GUMIJASTI ŠKORNJI vseh vrst, **ROČNO IZDELANI GOJZARJI, LOVSKI DEŽNI PLAŠČI, LODNASTE PELERINE** in **OPREMA ZA LOVSKE SOBE** kakor: prti, serviete, kozarci, vžigalniki, lestenci, obešalniki in jedilni pribor — tudi vse to vam je na voljo v vseh naših poslovalnicah.

ITALIJANSKE ŠIBRENE NABOJE, tudi kaliber 20, smo z zamudo pravkar prejeli.

ŠIBRENE NABOJE DOMAČE PROIZVODNJE, ki so cenejši, imamo tudi na zalogi.

ITALIJANSKIH POLPOLNJENIH NABOJEV se tudi lahko pri nas poslužite.

ŠVEDSKE PLINSKE LUČI in **KUHALNIKE** za lovske kočice brez električne napeljave vam nudimo po zelo ugodnih cenah.

PASJE KOLAČE, HRANO V KONZERVAH, HOLANDSKI VITAMINSKI PREPARAT DOG-O-SAN, ZDRAVILO PROTI TRAKULJI — NEMURAL — ne pozabite nabaviti pri nas za vašega psa! Posebej bi želeli opozoriti na vitaminski preparat Dog-o-san, ki je nujno potreben mladim psom in brejim psicam.

KROGELNI NABOJI VSEH KALIBROV, tudi 7 × 57 R — DWM, težko pričakovani iz Zah. Nemčije, so pri nas na zalogi.

V naše poslovalnice pridite nakupovat kakor tudi po strokovne nasvete! Za nasvet se lahko obrnete na našo upravo tudi pismeno.

LOVSKA ZADRUGA ZA SLOVENIJO

Lovec

LJUBLJANA — GOSPOSVETSKA C. 12

Slovenski lovci, pozor!

»Avtotehnika« iz Reke ugotavlja, da mnogi izmed vas potujete skozi Reko na dopust v Dalmacijo in drugam. Tudi v reški okolici se vsako leto mnogi zadržujete.

Zakaj bi vas skrbela napaka pri vašem avtomobilu in bi razmišljali o njej

Autotehnika na Reki vam je vedno na voljo!

Vsako okvaro vam bomo v naših delavnicah takoj in kvalitetno odstranili. Potovanje in dopust vam bosta prijetna le, če bo tudi vaše vozilo v povsem brezhibnem stanju.

»AVTOTEHNIKA« IMA SERVIS ZA NASLEDNJE ZNAMKE OSEBNIH VOZIL:

Crvena zastava, Fiat, Škoda, Datsun, Nissan, IMV, BMC, Peugeot, Toyota

Ne pozabite! Vaš servis na tem področju je samo **Autotehnika servis!**

Razen tega opravljamo generalni remont tudi na drugih vozilih, brodskih motorjih in agregatih.

Vse informacije ali pomoč lahko dobite pri

Autotehniki Rijeka

Ulica Djure Strugara 50

tel. 23-900 — dežurna služba

tel. 24-265 — tehnična služba